

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 4/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2650 — nočna 2394, 2394 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2993

Železna metla občinskih volitev čedi našo državo

Kot maščevalni angel je šla naprej čez mo-
ravsko banovino, iz katere je v veselih zamahih
pognala vso politično smet in navlako s takšno
natančnostjo, da se je od radosti smejalo vse
jugoslovansko ljudstvo. Preteklo nedeljo pa je
čistila vrbasko banovino zopet s takšnim mla-
dostnim poletom in s takšno vestnostjo, da ni
zgorela niti najmanjše špranje in da od ve-
selja zopet ploska vsa Jugoslavija. Občinske
volitve postajajo od dneva do dneva bolj po-
dobne veselemu izbruhu zdravja, ki se hoče
temeljito maščevati za dolgo trajajočo bolezen.
Prvi sijajni zamahi očistevalne metle občinskih
volitev so nam že v naprej jamstvo, kako se
bo končal ta proces v vsej državi in kako se
bo končal predvsem v Sloveniji, ki bo zato,
ker je v splošnih letih bila najbolj ponižana,
prinesla ostalim pokrajinam naše države dokaz,
da si je v dobi teptanja znala splesti brezovko,
s katero bo na eni strani na mah odstranila
vse kupe nesnage, ki še tu in tam kvarijo njen
obraz, a ki bo še bolj veselo izprašila marsi-
kateri debeli kožuhi, ki so si ga vrgli na rame
ljudje, ki so se vdali bridki prevarti, da se nam-
reč krivice plačujejo samo na onem svetu.

Dolga leta so samooblastni, naravnost po-
hotni režimi z nesnago zasipali jugoslov. državo.
Trezen človek se mora zaskrbnjeno vprašati:
kje neki so se takšni ljudje — nositelji — pro-
šlih režimov — vzeli v državi, ki je prenapol-
njena z nesebičnimi junaštvji za blagor ljud-
stva? Odkod jih neki je prineslo, da so mogli
zavladati nad ljudstvom, ki vled svoje delav-
nosti, svojega idealizma in poštenja slovi med
narodi sveta. Podobni so bili hudourniku, ki
brez glave in brez srca, sledeč samo svoji slepi
brutalni teži, dere skozi cvetoče pokrajine, trga
rodovitno zemljo, uničuje delo pridnih rok ter
pušča za seboj samo smet in razdejavanje. Takšni
so bili prejšnji režimi, ki so plenili državo!
Mnogo ljudi je na žalost ta hudournik pogol-
tnil in potegnil s seboj v svoje umazane vrtnice.
To so bili pohlepneži, ki so se hoteli iz boga-
stev, ki so na luži plaval, okoristiti. To so bili
brezumni, ki so se hoteli z umazaniam valovjem
boriti za svoje imetje. To so bili tudi slabiči,
ki so v obupu dvignili roke in se predali razdi-
rajočim vodam. Toda, hvala Bogu, mnogo več
pa jih je stalo ob bregovih katastrofe in so
nemo zrl, kako se zasiplje njihovo lepo imetje.
To so bili zdravi del ljudstva, ki v nesreči ne
izgubi glave, ljudje, ki so si dejali, da to ne
more večno trajati in da bo zopet prišel čas,
ko bodo hudournik zajezili in zabrežili. Da,
takrat je marsikdo že mislil, da »divje jage«
sploh ne bo konca, da bo teptala, dokler ne bo
vse razbito, poštenje srca in bogastva narave,
da bo metala svoje sekire v hrbet jugoslov-
skemu ljudstvu, dokler bo še kje videl kate-
rega, ki je še pokonci in se ni vrgel strahopetno
na tla.

Pa je vendar vse mimo šlo. Hudournik je
odgrmel. Ruševine same, ki jih je nalomil, so
ohromele njegovo razdiralno moč, in blato, ki ga
je puščal za seboj, mu je ustavilo prodira-
nje. »Divja jaga« je odnesla, ker ji je zmanj-
kalo sekir za toliko ravnih hrbtov poštenega
jugoslovanskega ljudstva!

Počasi se zopet dviga mlada rast iz razva-
lin, počasi se celijo rane, vsekane v živo meso
našega naroda. Možje, voditelji, ki so ob času
katastrofe stali sredi ljudstva in imajo njegovo
zaupanje, sedaj že leto dni razkopavajo razva-
line. Neumorno, vstrajno, po strogo določenem
načrtu. Enkrat odgrebejo zasipano tla, kjer je
najbolj napoti, drugi odkidajo navlako tam,
kjer najbolj ovira novo rast. Je to naporno in
odgovorno delo, ki ga zmorejo samo možje, ki
se zavedajo, da stoji za njimi ljudstvo. Uspeh
ni izostal. Naši prelepi domovini se vračajo po-
lagoma zopet njene stare poteze, polne zdravja,
polne volje do napredka, polne veselja do živ-
ljenja. Nad eno leto že vodijo državo nazaj k
redu, zadovoljnosti in ugledu. Nad eno leto tudi
že zadržujejo, to danes lahko rečemo, izbruh
nevolje, da ni že davno udaril na dan in ele-
mentarno obračunal z ljudmi, ki so se v državi
ovekovečili pod raznimi naslovi kot JRKD, JNS,
»Kmetijske« in podobno, ki jih nikoli pozabili
ne bomo, pod imeni raznih »vodij«, ki si jih
bomo zapomnili samo toliko, da se jih bomo
lažje vedno sramovali. Kajti takšnega mašče-
vanja nova doba neče poznati. Ne rečemo, da
niso zaslužili druge kazni vsi ti ljudje, ki so
našo Slovenijo v ječo spreobrnil, ki so iz drž-
avnih uradov napravili strankarska kotišča, ki
so v svoji politični pohoti našemu kmetu izi-
skavali milijonske globe in naše otroke učili,
naj svoje starše zatajujejo ter pred svojo lastno
vero zardevajo. Ne, toda tako se ljudstvo ne
maščuje. Drevo, ki raste, se maščuje nad tr-
njem, ki ga je mladega omotavalo, na ta način,
da ga pusti za seboj na tleh, samo pa veselo
raste proti soncu. Zito se maščuje nad plev-
lom, da ga preraste in ga pusti, da se posuši
na tleh in mu gnoji zemljo, da hitreje dozori
in nosi obilnejši sad. Na kakšna maščevanja
torej naše ljudstvo ne misli in je danes bva-
ležno svoji vladi, da je vse leto sem pomirje-
valno vplivala na vse strani in da je dosegla,
da so se strasti polegile, vse ustvarjajoče sile
naroda pa se usmerile za izgradbo boljše bo-
dočnosti.

Toda če se je spomin na prošle dni očistil
vsega nemoralnega maščevalnega duha, je ven-
dar še ostala zavest, da je treba v osnovni or-
ganizaciji države in njenega življenja ustvariti
zdrave predpogoje za to, da bo nova Jugosla-
vija čim hitreje vzbrstela iz nakopičenih raz-
valin. Namen, takšne predpogoje dati pa imajo
v demokratičnih vladavinah, kjer si ljudstvo
samo utira svojo usodo, volitve. Občinske vo-
litve v prvem redu, ker urejujejo življenje v
osnovnih celicah države. Ko nam je naša jugo-
slovanska ljudska vlada sedaj z razpisom ob-
činskih volitev dala priložnost, da si po svoje
uredimo svojo državno hišo, začeni pri njenih
temeljih, nam je tudi odprla svobodo, da v

Glas vrbaske banovine:

Druga trdnjava JNS v razvalinah

JRZ je dobila od 158 občin 102

JNS je od 149 obdržala samo dve

Belgrad, 12. okt. m. V vrbaski banovini so
bile večeraj občinske volitve. V vsej banovini so
volitve potekle v popolnem miru in redu, razen
v Lužanih, kjer so se v bližini volišča spopadi
pristali dveh družin. V tem spopadu je bil eden
ubit, dva pa ranjena. Takoj ko je interveniralo
orožništvo, ki je bilo večeraj drugače v tej bano-
vini brez posla in je počivalo, je bil zopet vzpo-
stavljen mir in red. Zaradi tega so se volitve v tej
občini odložile in se bodo v smislu zakonskih
predpisov vršile prihodno nedeljo naknadne ob-
činske volitve.

Vrbaska banovina ima v 24 okraih 159 občin.
Zaradi omenjenega dogodka v Lužanih so se vr-
šile volitve v 158 občinah. Pri večerajšnjih ob-
činskih volitvah v vrbaski banovini, ki so bile popo-
loma svobodne in proti njim ni prišla niti ena pri-
tožba ne na banovino in tudi ne na notranje mi-
nistristvo, kar potrjuje tudi veliko število postav-
ljenih list ter vsesrankska agitacija, ki se je vo-
dila za te volitve, predvsem od strani bivših
zemljoradnikov, ki so svojčas imeli tukaj svoje
trdnjave, je JRZ obdržala situacijo v svojih rokah
tudi v tej, po prebivalstvu in narodnosti pestri
banovini.

Od 158 občin je JRZ dobila 102 občini. JRZ
je šla na volitve kompaktna ter je imela skoraj v
vseh občinah samo po eno listo. Tako imenovana
zdržena opozicija je pri večerajšnjih volitvah po-
kazala v vsej državi pocepanost ter je nastopila
kot zdržena opozicija, kot bivša SDK, bivši
zemljoradniki in bivša HSS. Tako je že na zunaj
pokazala vso razdrobenost, ker so si po nekaterih
občinah opozicijske liste nasprotovale in vodile
druga proti drugi najostrejšo propagando in borbo.

Zemljoradniki v taboru JRZ

Večerajšnje občinske volitve v vrbaski bano-
vini pa imajo tudi važno karakteristiko. Poka-
zale so, da si zdrava in pametna politika sedanje
kraljevske vlade krepko utira pot tudi v okraje,
v katerih bivše stranke, ki so ustanovile JRZ,
preje niso imele absolutne moči. Znano je bilo,
da so to banovino, odnosno vsaj nekatere kraje
v njej smatrali bivši zemljoradniki za svoje trdn-
jave. Te bivše trdnjave bivših zemljoradnikov
so večeraj padle, ter sta tako Joce Jovanović,
vodja bivših zemljoradnikov, kakor tudi Branko
Čubrilovič, ostala v svojih 10 volilnih okrajih v
manjšini. Bivši zemljoradniki v teh okrajih so se
pri večerajšnjih občinskih volitvah opredelili za
JRZ, kar je samo dokaz več, da je narod že do
grla sit praznih obljub, s katerimi so ga njegovi
bivši voditelji pitali leta in leta.

JNS iztrebljena!

Še hujši, naravnost katastrofalen poraz je
doživel pri večerajšnjih občinskih volitvah v vrb-
aski banovini JNS, ki je bila pri zadnjih občinskih
volitvah s strahovanjem in falzifikati absolutno
zmagala skoraj v vseh občinah te banovine. Tudi
to je dokaz, da je JNS mogla »prosperirati« samo
s pomočjo oblasti in terorja. Pri večerajšnjih ob-
činskih volitvah je narod s to protiljudsko in nje-
mu vsiljeno organizacijo obračunal tako, da je
JNS od 158 občin dobila v vrbaski banovini samo
dve. V vseh občinah te banovine sploh svojih list
ni mogla postaviti, kjer je pa liste vložila, je
lahko število oseb, ki so njo volili, primerjala s
število glasov najmanjših političnih skupin.

Tako je torej narod razbil vse trditve JNS-ar-
skih samozancev o »narodnih masah«, ki da sto-
ijo za to »močno« stranko. Za moravsko bano-
vino je večeraj še vrbaska povedala, da JNS v na-
šem notranje-političnem življenju sploh nič več
ne pomeni in da je postavljena na mesto, kamor
spada, to je v politično preteklost in pozabljenje.

Izidi

Pri večerajšnjih volitvah je kakor omenjeno
JRZ od 158 občin dobila 102 (64.6%), JNS dve ob-
čini (1.3%), jugoslovanska narodna stranka (Hod-
žera) 6 občin (3.8%) združena opozicija 28 občin
(17.7%), bivši zemljoradniki 4 občine (2.5%), brv-
ša SDK 1 občino (0.6%), neopredeljenih (ki se pa
bolj nagibajo k JRZ) 5 občin (3.2%), bivša HSS 10
občin (6.3%).

Ban vrbaske banovine o zmagi JRZ

Banjaluka, 12. oktobra. m. Ban vrbaske bano-
vine dr. Kujundžić je o večerajšnjih občinskih vo-
litvah v tej banovini izjavil:

Občinske volitve v vrbaski banovini so pri-
nesle JRZ absolutno zmago, ki je tem pomembnej-
ša, ker so se na terenu te banovine znašle vsemo-
gače stranke pod raznimi firmami za svoje kandi-
datne liste proti JRZ. Od 32 mest in trgov je JRZ
dobila 16 mest. Od skupnega števila občin, kjer so
se večeraj vršile volitve, to je v 162 občinah, je JRZ
dobila 65 odstotkov, torej 102 občini. Značilno je,
da je od 12 občin v banjakuškem okraju JRZ do-
bila 8 občin. Ta kraj je, kakor znano, volilni okraj
bivše zemljoradniške stranke in enega od voditeljev
združene opozicije Joce Jovanoviča.

Bolgarija — Jugoslavija

Važni razgovori Kiosevanova z dr. Stojadinovićem

Belgrad, 12. oktobra. AA. Davi ob 7.30 je pri-
spel iz Zeneve s simploskim ekspresom v Belgrad
predsednik bolgarske vlade Kiosevanov s spre-
stvom svojega kabinetnega šefa Mileva.

Na postaji sta Kiosevanova sprejela kabinetni
šef zunanjega ministrstva Protić in imenu predse-
dnika vlade in protokolni šef zunanjega ministrstva
Marinović. Po sprejemu na postaji se je predse-
dnik bolgarske vlade odpeljal v hotel Srpski kraj,
kjer so bili zanj pridržani posebni prostori. Tu je
Kiosevanov sprejel časnikiarje in jim izjavil tole:

Prav zadovoljen sem, da se morem v Belgradu
vnovič sestati s svojim starim prijateljem predse-
dnikom vlade dr. Stojadinovićem.

Na vprašanje novinarjev, o čem bo govoril
z dr. Stojadinovićem, je Kiosevanov odgovoril, da
o tem ne more ničesar vnaprej povedati.

Na vprašanje, kaj je z devalvacijo bolgarskega
leva, je predsednik bolgarske vlade odgovoril, da za
zdaj ni nobene potrebe po devalvaciji bolgarske
valute. V nadaljnjem razgovoru s časnikiarji je Kio-
sevanov izjavil, da ostane v Belgradu do večera
in da bo sprejel novinarje še popoldne, če bo po-
treba.

Nato se je Kiosevanov poslovil od novinarjev.
Ob 11. se je predsednik bolgarske vlade vpisal v
dverno knjigo, nato pa je odšel na konferenco s
predsednikom vlade dr. Stojadinovićem.

Popoldne sta se dr. Stojadinović in Kioseva-
nov drugič sestala ter razpravljala o vseh političnih
in gospodarskih vprašanjih, ki interesirajo obe dr-
žavi.

Zvečer ob 7 je po konferenci Kiosevanov spre-
jel v zunanjem ministertvu domače in tuje časniki-
arje ter jim dal naslednjo izjavo: »Danes sem kon-
feriral z odličnim predsednikom jugoslovanske vla-
de in mojim davnim prijateljem g. dr. Stojadinovićem.
Po tej konferenci smatram za potrebno, da Vam
podam naslednjo izjavo (Stojadinović se pri-
jetno smehlja in vsemu pritrjuje: »Istotako s mojim
davnim prijateljem«): Ko prihajam iz Zeneve, mi
je izredno ljubo, da sem se mogel zadržati nekoliko
časa v Belgradu. Iskreno me veseli, da me je Nj.
kr. Vis. knez namestnik sprejel v avdienco. Tukaj
sem ga tudi drugič videl z g. dr. Stojadinovićem.
Vašim odličnim državnikom, mojim kolegom in
davnim prijateljem. Poleg splošnih vprašanj sva
pretresala tudi vprašanja, ki interesirajo neposred-
no naši dve državi. Pri tem sva ugotovila popolno

okviru stranke, ki je v državi nositeljica novega
življenja, na dostojanstven način obračunamo
z ljudmi in strankami, ki so se v dolgih letih
strahovlade izkazali za krvoseje našega naroda
in za grobokope naše države.

Ne bomo od njih zahtevali, da ruševine
pozidajo, tudi jih ne bomo prisilili, da popra-
vijo krivice, s katerimi so nas tepli, a to bomo
zahtevali in dosegli, da pri obnovi države in
Slovenije ne bodo sodelovali več! Naj usahnejo
v temi svojih zločinov in naj jih gloda vest,
da država in narod navzlic njim rasteja v novo
življenje.

Ko bomo torej v dveh tednih tudi mi v
Sloveniji zgrabili za očistevalno metlo, da po
zgledu južnih pokrajin pometemo iz naših ob-
činskih uprav vso smet, ki se je nabrala v dobi
narodne preizkušnje, ko bomo v dveh tednih v
strnjenih, discipliniranih vrstah oddajali svoje

doglasje v vseh teh vprašanjih, razen tega pa tudi
v vsem, kar lahko prinese h konsolidaciji miru na
Balkanu. Zaradi tega zapuščam Vašo lepo prestoli-
co s posebnim zadovoljstvom.«

Kiosevanov časnikiarjem

Na vprašanje nekega časnikiarja o zadržanju
Bolgarije v Zvezi narodov ob priliki pretresanja
vprašanja konvencije proti terorizmu, ko se je na-
meštnih bolgarskega delegata vzdržal glasovanja, je
predsednik bolgarske vlade izjavil:

Splošen napad na Madrid

Sovjeti organizirajo odpor v Kataloniji 300 letalcev, topovi, municija, štabni častniki iz Rusije

Madrid, 12. oktobra. b. Po vsem, kar je zna-
nega, bo dal general Franco še danes na špan-
ski državni praznik znak za veliko ofenzivo proti
Madridu. Obe strani sta popolnoma pripravljene
in z veliko nestrpnostjo pričakujejo vojski pri-
četek borb.

Večerajšnja nedelja v Španiji je potekla v
glavnem še dosti mirno. Najbolj živahna je bila
zapadna fronta, kjer so se zlasti pri Naval Peralu
vodile hude borbe. Rdeče čete dajejo hud odpor
neprestanim napadom belih čet, ki hočejo za vsa-
ko ceno vzpostaviti zvezo na moderni avtomobilski
cesti Avila-Toledo. Namen generala Franca je, da
se zasedbo te avtomobilske ceste zagospodari
nad vsem zapadnim bojiščem ter da istočasno
vzpostavi zvezo med severno in južno armado. Na
samem bojišču okrog Toleda ni nobenih posebnih
sprememb. Vse nestrno pričakuje veliko ofen-
zivo, ki jo že tako dolgo napovedujejo. Od te
ofenzive bo namreč odvisen nadaljni razvoj do-
godkov v Španiji, ki bodo šli bržkone v korist
belih.

S severnega in severozapadnega bojišča se
poroča, da se nadaljuje hude borbe v posamez-
nih predmestjih Ovieda. Asturijski rudarji z vso
silo pritiskajo na bele oddelke, ki so se sicer do-

bro utrdili, vendar pa vsled rdeče premoči ne
bodo mogli dolgo vzdržati. Tragično je namreč
tudi to, da so rdeči milieni razbili sedaj tudi
one oddelke belih čet, ki so prodirali v smeri
proti Oviedu in hoteli nuditi pomoč uporniškega
poveljniku Arandi v Oviedu, ki z vsemi razpolo-
ljivimi silami junosko brani osrčje samega Ovieda.

Na baskičkem bojišču tudi ni bilo posebnih
dogodkov. Le v Bilbao so izvršili zamenjavo
ujetnikov, v glavnem žene in otroke. Dva britan-
ska rušilca sta prepeljala desničarske talce iz
Bilbao in levičarske talce iz St. Sebastiana v
francosko mesto Saint Jean de Luz. V tem nev-
tralnem mestu so se zbrali talci, ki so jih nato
britanski rušilci prepeljali v Bilbao in San Se-
bastian. Največ talcev je bilo iz San Sebastiana
ki pa so bili prepeljani nazaj v Bilbao.

Velika bitka

Burgos, 12. oktobra. c. Dopisnik agencije Ste-
fani poroča, da se v Madridu širi panika med
prebivalstvom zaradi ofenzive nacionalistov, ki se
je danes začela na Madrid. Prebivalstvo je nam-
reč kljub cenzuri dobilo proglas generala Franca,
v katerem general poroča, da naj se prebivalstvo
zaveda, da je zmaga nacionalistov samo še vpra-
šanje kratkega časa. Zmaga pa je že tako in tako
dobljena. Na zapadu od Madrida je od snovi dalje
v teku velika bitka. Posebno močno je delovanje
topništva in letal. Med Avilo in Toledom so na-
cionalisti zasedli več strateško važnih hribov in
prehodov in sedaj tja spravljajo topove in stroje-
ne puške.

Burgos, 12. oktobra. o. Štab nacionalne junte
objavlja, da so bele čete na južnem bojišču za-
sedle važno strateško središče Espiel. Bele čete
so začele z veliko ofenzivo iz Avile proti Escor-
rialu, ki mora vsak čas pasti in še danes menijo
nacionalistične čete zaleti napad na Madrid.

Nadaljevanje na 2. strani zgoraj.

Dunajska vremenska napoved. Oceanski val
bo prinesel zvišanje temperature in dež, sledi pa
mu mrzel severni val, ki bo zopet prinesel sneg
in slano.

London, 12. oktobra. b. V tukajšnjih vladnih in političnih krogih vlada veliko razburjenje zaradi tega, ker se potrjujejo vesti iz krogov španskih nacionalistov in tudi nekaterih francoskih in italijanskih listov, da se je sovjetska Rusija odločila, da pride na pomoč vsaj katalonski vladi, če bi bila za madridsko vlado ta pomoč prekasna. Radi tega se je organiziral poseben revolucionarni odbor Kominterne. Ta odbor je omejil svojo akcijo na Španijo, Portugalsko in Francijo ter na severno Afriko. Akcija v Španiji in Kataloniji je izključno v rokah vojnega komisarijata, ki je izdal naredbu, da se v Madrid takoj pošlje 30 posebno izbranih specialistov, po vojaški časti stotnikov, ki bodo na razpolago poveljniku katalonske rdeče armade Antonevu. Ti sovjetski častniki bodo poslani skupaj s posebnimi instruktorji, med katerimi bo večina inženierov. V njih spremstvu je okrog 300 sovjetskih letalcev, ki bodo organizirali prve katalonske letalske sile. Razen te vojne pomoči bodo neke sovjetske ladje pripeljale tudi topove in strelivo ter ostali vojni material. Za kritje vseh teh pošilk je komisar za finance izdal sovjetski državni blagajni nalog, da določi potrebne kredite. V Barcelono je bilo dalje odposlanih nekaj uradnikov sovjetske tajne policije, da organizirajo tam prvo katalonsko če-

ko. Ni izključeno, da se bo na temelju teh informacij sestel k seji nevtralni odbor v Londonu. Istotako tudi ni izključeno, da se bo že nocoj sestala angleška vlada.

Po večeršnjih težkih komunističnih izgrediv v Londonu in drugih angleških pokrajinah gledajo angleški politiki na komunistično propagando popolnoma drugače kakor pred nekaj dnevi. Nekateri jutranji listi celo predlagajo ustvaritev protikomunističnega bloka, ki bi imel nalogo pobijati komunistično nevarnost, vendar pa ta odbor ne misli pobijati komunizma po nemškem receptu.

Medtem pa neutralci...

London, 12. oktobra. b. Za sedaj še ni določen sestanek mednarodnega kontrolnega odbora za nevmešavanje v špansko mešansko vojno. Predstavniki Nemčije, Italije in Portugalske so poslali odgovore z ozirom na poročilo na zadnji seji, v kateri se je od omenjenih držav zahtevalo, da odgovorijo na razne obtožbe španske vlade in sovjetske Rusije. Tukajšnji politični krogi trdijo, da se seja mednarodnega kontrolnega odbora tako dolgo ne bo sklicala, dokler interesirane in obtožene vlade ne dostavijo svojih odgovorov.

Nova madjarska vlada Samo dve spremembi

Budimpešta, 12. oktobra. AA. Mandator Daranyi je imel sredi sestanek z vodstvom unionistične stranke in je nato bil v avdijenci pri kraljevem namestniku Hortiju. Lista vlade je sestavljena takole: Predsednik vlade Daranyi, notranji minister Nikola Kozma, zunanji minister Koloman Kanya, vojni minister general Reder, minister za industrijo Bornemisa, prosvetni minister Homan, finančni minister Fabiany, pravosodni minister Lazar, kmetijski minister bo še nadalje predsednik vlade Daranyi, trgovinsko ministrstvo bo začasno vodil minister za industrijo Bornemisa. Izve se, da bo končna lista vlade objavljena tekom današnjega dne, državni podtajniki pa bodo imenovani kasneje.

Nova vlada se razlikuje od zadnje Gömbösove vlade samo v tem: iz vlade sta torej izstopila samo trgovinski minister Winkler in minister vojske Tomcutti, mesto trgovinskega ministra ostane nezasedeno. Ministrstvo bo vodil minister za industrijo

Bornemisa. Za ministra vojske je imenovan general Reder, ki je bil lani zaradi svojega nasprotstva do Gömbösa kot načelnik generalnega štaba upokojen. Kmetijsko ministrstvo je obdržal predsednik vlade Daranyi, ki je bil že doslej kmetijski minister.

Predsednik nove madjarske vlade dr. Koloman Daranyi se je rodil v Budimpešti 1886 kot sin uradnika. Svojo kariero je začel kot županjski uradnik. Po končani svetovni vojni je bil imenovan za velikega župana. Za poslanca je bil prvič izvoljen 1927 in ostal do danes član madjarskega parlamenta. Leta 1928 ga je predsednik tedanje vlade Bethlen imenoval za državnega tajnika v predsedstvu vlade. Na tem mestu je ostal tudi v vladi grofa Karolyija in Gömbösa. Pri rekonstrukciji vlade 1. 1935 je Daranyi stopil v Gömbösovo vlado kot kmetijski minister. Od aprila letošnjega leta je Daranyi nadomeščal zbolelega predsednika vlade Gömbösa.

Anglija Japonski: Stoj! Protest devetih držav proti razkosavanju Kitaja

London, 12. oktobra. c. Danes je zunanje ministrstvo obiskal odpravnik poslov japonskega veleposlanstva. V zunanjem ministrstvu je ostal skoraj eno uro in o njegovem obisku se širijo zelo resne vesti.

Neki časopis v Tokiju je namreč danes objavil vest, da bo Anglija zavretila japonsko prodiranje v Kitajsko in da pripravlja korak devet držav, ki so podpisale svojočasno pogodbo o tem, da bodo spoštovala teritorialno nedotakljivost Kitajske. Japonska je tudi podpisala to pogodbo in vendar sedaj že nekaj let reže Kitajski kos za kosom. Ta vest je uplavalna zelo senzacionalno. Ta vest je morala imeti nekaj podlage, ker je bila objavljena takoj nato, ko je angleški veleposlanik v Tokiu obiskal japonskega zunanje ministra.

V Londonu pa danes izjavljajo, da sedaj položaj še ni tako jasan, da bi angleška vlada tvegala iniciativo, da bi se sklical sestanek devet držav-velesil, ki naj rešujejo kitajsko vprašanje. Če se položaj jasno pregleda, bi na tej konferenci najbrž prišlo do jasnega priznanja, da je kaos tolik, da je treba celo Kitajsko razkosati na velesile, ki so s svojo »civilizacijo« že pokazale nekatere sposob-

nosti v tej smeri. Toda taka delitev bi bila smešna in poklicne diplomacije nedostojna, ker bi zopet dvignila vihar moralnega razburjenja. Zato je mnogo bolj na vidiku, da se za kulisami plete tihi sporazum med Japonsko in Anglijo, ki bi, če mogoče, razdelil upliv na Kitajskem samo med ti dve državi. Če dobiček delita samo dva, je še zmeraj večji, kot pa tedaj, če se deli dobiček celo med devet zavisničev.

Verjetno je, da se ta smer hoče izvesti iz izjave, ki je bila danes podana v Londonu po obisku japonskega odpravnika poslov. Objavilo se je namreč, da ni misliti na to, da bi Anglija izvala korak devetih velesil in bo Anglija gledala samo na to, da zaščiti svoje trgovske interese na Kitajskem.

Tokio, 12. oktobra. c. Na meji med Mandžukoom in sovjetsko Rusijo je zopet prišlo do spopada. V spopadu je bilo ubitih pet mandžurskih vojakov, 5 jih je bilo težko ranjenih, 2 sta pa izgubila. Mandžurske oblasti izjavljajo, da so napad povzročili sovjeti. Z obeh strani so poslali na mejo ojačenja in obe fronti sta sedaj ena od druge samo 15 m narazen in je pričakovati, da bo vsak čas prišlo do spopada.

Šolski spor v Nemčiji

V Nemčiji se nadaljuje borba za konfesionalno šolo. Da govorimo točneje, je treba povedati, da se javne oblasti prizadevajo, da z raznimi sredstvi, ki so jim na razpolago, zatirajo ali vsaj preprečijo versko šolstvo v katoliških delih države. Za resničnost ne trditve nam je zadostna priča nedavni protest kardinala Faulhaberja, monakovskega nadškofa in skupno pastirsko pismo nemških škofov, ki je bilo izdelano v Fuldri in ki naj bi bilo eno nedeljo v oktobru prečitano raz prižnice.

Protest kardinala Faulhaberja.

V svojem protestu navaja nadškof Faulhaber, da je na odločbo generalnega ravnanja bavarskih škof letosno jesen v namen mestu Monakovem bilo 44 katoliških verskih šol pretvorjenih v tako imenovane nevtralne šole, v katerih sede otroci raznih veroizpovedi. To se je zgodilo kljub odločnemu protestu katoliške duhovščine. Vzrok, radi česar je vlada to storila, naj bi bil v spomladanskem glasovanju monakovskih staršev, ko so na vprašanje, katere šole žele da posejajo njih otroci, z gotovim številom glasovali za nevtralne šole.

K temu glasovanju pripominja pastirsko pismo kardinala Faulhaberja, da je bilo izjavljeno na način in v okoliščinah, o katerih se nikakor ne more reči, da so se starši res svobodno odločali za šolski sistem svojih otrok. Ravnatelji šol so dobili od mestnega poglavarstva monakovskega nalog, da preprečijo vpisovanje otrok v katoliške šole. Učitelji so bili prisiljeni, da so delali najobsejnejšo propagando za skupne šole. K temu je treba pristeti vsa raznovrstna sredstva, s katerimi je pritiskala danes vsemogočna narodna socialistična stranka: s tiskom, z organizacijami, po radiju, celo zveza za zračno obrambo je proglašala katoliško šolo kot sovražnico narodne skupnosti in kot neprijateljico nacionalne države. Uradniki, delavci, javni in privatni nameštenci so bili ogroženi, da izgube službo, če bi odklonili vpis svojih otrok v skupno šolo. Duhovščina in škofoje niso mogli, razen v cerkvi, sploh ne opozoriti katoliških staršev na važnost omenjenega plebiscita. Tozadevno pastirsko pismo pa je vlada zaplenila.

Kardinal javno žigosa teroristične metode, ki si jih vlada poslužuje, da pritiska na vest in miselnje je katoliških staršev in jih z grožnjo, da izgube kruh in zaslužek sili, da njihovi otroci zapuščajo katoliško šolo. Stik med duhovščino in verniki je onemogočen. Pod strogo poštno cenzuro so celo pisma, ki jih posamezniki župnijski uradi uradno izmenjujejo med seboj.

Pastirsko pismo nemških škofov

Pismo pričenja z naštevanjem terorističnih metod, s katerimi država oblast poskuša zmanjšati število katoliških šol na Bavarskem, Württembergu in Hessenskem. Navaja nadalje številne tožbe, v katerih starši in duhovniki tožijo radi načina, kako so te šole vodene. Na šole prihaja vedno več učiteljev, ki so protikršćansko razpoloženi. Iz šol so bili odstranjeni krži in verske podobe. Oblast prepisuje učne knjige, v katerih čisto ni zaslediti niti sledu krščanstva. Radi teh poznanih dej-

stev opozarjajo škofje vernike na njihove dolžnosti.

1. Prošijo jih, naj se spomnijo, da spada med njihove osnovne dolžnosti, ki jih vežejo v vesti, da zahtevajo katoliške šole, ker cerkev hoče šolo, kjer je ves pouk usmerjen v krščanskem duhu.

2. Katoliški starši naj to zahtevajo v imenu pravice in zvestobe do pogodb, ki jih je Nemčija podpisala, in sicer že pod tretjim rajhom. L. 1933 je Hitler slovesno izjavil, da sta obe krščanski veroizpovedi bistven činitelji nemške narodne skupnosti. Konkordat, ki ga je Hitler podpisal, je zagotovil obstoj in vzdrževanje katoliških šol. Starši naj zahtevajo, da vlada drži besedo.

3. Kar se pa tiših tiče, ki trdijo, da katoliška šola razdvaja narod, jim je treba odgovoriti, da je religija napravila Nemčijo veliko. Hitler je sam priznal, da je krščanstvo nenadomestljiv temelj naravnostnega življenja nemškega naroda. Potreba pa je, da to tudi ostane. Zmotno je, da katoliška šola koplje prepad med katoličani in protestanti. Pripadnost dveh krščanskih veroizpovedi je zgodovinsko dejstvo, ki ga s silo ni mogoče odpraviti.

Škofje h koncu pozivajo starše, naj se ne pu-
ste ustraševati. Treba je, da se bori za obstanek katoliške šole tedaj, ko so poklicani, da izbirajo med katoliško in nevtralno šolo. Zrtve, ki jih doprinašajo, so upravičene radi stvari same, za katero gre, ki ni nič manjša kakor dušni blagor njihovih otrok.

Po nürnberškem kongresu.

Kakor znano, je na kongresu v Nürnbergu Hitler oznanil križarsko vojno proti boljševizmu, sicer na način, da se je zdelo, da bo ta vojna kar takoj pričela tudi marširati. K temu dobro pripominja francoski tednik »Sept«: Katoličani poznajo bolj kot kdorkoli silno nevarnost sovjetskega komunizma, ki ga je papirž še nedavno označil kot nespremenljiv pomež se sodajšva prevrata in razdejavanja. Toda oni vedo tudi, da Hitler nima kvalifikacije, da bi marširal na čelu križarske vone. Katoličani so islega mnenja, kakor so ga izrazili nemški škofje v svojem zadnjem pastirskem pismu, v katerem so obsodili komunizem: »Nikakor ni mogoče z vojnimi orožjem zadeti osnovne korenine komunizma, temveč edino le s preerojenjem v Jezusu Kristusu in v njegovih cerkvi. To preerojenje je potrebno Evropi na splošno, naši domovini pa še prave posebnosti.«

Toda režim kanclerja Hitlerja preprečuje z vsemi silami to potrebno versko preerojenje. Brez prestanka nacistično časopisje s frivolno nesramnostjo piše o neki namišljeni zvezi s cerkvijo in komunizmom. V resnici pa ve vsak kulturni svet, da ni večjega nasprotja, kakor pa je med boljševizmom in pa med katoliško cerkvijo. S tem, da Hitlerjanjski tisk neprestano govori o zvezi med komunizmom in krščanstvom, le dokazuje, da hoče krščanstvo le blati in ga postaviti izven zakona. Zaradi tega je tudi popolnoma neumestno govoriti o možnosti skupne protiboljševiške zveze med Cerkvijo in tretjim rajhom. Kajti Cerkvi gre le za duhovno borbo in za uveljavljenje krščanskil načel v življenju, medtem ko se tretji rajh

Javni nameščenci - občinske volitve pa „Jutro“

Sedanji občinski zakon je v veljavi natančno en dan manj kot 3 leta pa 7 mesecev. Zadnjič je »Jutro« na vsem lepem ponatisnilo člen 43 tega zakona, ki se glasi: »Nobeno oblastvo ne sme v nobenem primeru klicati volilca na odgovor zaradi glasu, ki ga je oddal pri volitvah.« Mi smo se takoj vprašali, čemu se je baš sedaj spomnilo na to določilo, saj so letos že druge volitve, ki se izvajajo po tem zakonu in še ni nobeno oblastvo ukrenilo kaj takega, iz česar bi bi'lo mogoče sklepati, da namerava volilce klicati na odgovor zaradi glasovanja. Nasprotno pa je bilo ob prvih volitvah dne 15. oktobra 1933, ki so se izvajale po tem zakonu, veliko takih primerov, ob katerih bi »Jutro« lahko opozarjalo na v zakonu priznano volilno svobodo in grajalo tedanje oblastnike, ki so ga kršili. Če takrat, ob podanih kršitvah, ni opominjalo z zakonom, sedaj pa, ko nobena kršitev še ni podana, smo za tem grmom videli zajca. Zdelo se nam je, kakor da je »Jutro« hočelo reči: »Pa-zite, klerikalci! Kar je bilo, je pač bilo, vi se morate pa ravnati po zakonu!« Pa »Jutro« kaj takega ni hotelo reči, saj ve, da se »klerikalci« brez njegovih opominov z vsoto tenkovestnostjo drže zakona, ampak je hotelo samo pokazati, kakšna razlika je med občinskimi volitvami 1. 1933, ki jih je izvajala JNS, in 1. 1936, ki jih izvaja popolnoma ne samo druga, ampak tudi drugačna oblast, ker jo vodi popolnoma drug duh. Za občinske volitve leta 1933 je poleg znanih izšla tudi sledeča okrožnica: Kraljevska banska uprava dravske banovine. Pov. S. službeno. Ljubljana, dne 5. oktobra 1933.

Občinske volitve — udeležba.

Vsem gg. sreskim načelnikom, g. vodji sreske izpostave v Skofji Loki, vsem gg. upraviteljem zavodov in ustanov v upravi kraljevske banske uprave ter vsem gg. upraviteljem banovinskih zavodov in ustanov, in vsem gg. načelnikom oddelkov kralj. banske uprave.

Osebnost

Na temelju zakona o občinah se vršijo v dravski banovini v vseh podedeljskih občinah volitve v občinske zastope. Dasi bi te volitve po delokrogu in namenu občin morale imeti izključno le gospodarski in socialni značaj, so vendar opažanja in ugotovitve zadnjih dni pokazale, da hočejo neke elementi zlorabiti predstojajo volilno bitko v izrazito politične svrhe. Način in oblika volilne agitacije, katere so pri tej priliki razvili, jasno priča o njihovem namenu zanesiti med ljudske mase razpoloženje, naperjeno proti temeljnim smernicam sedanje državne politike. Proti intencijam kraljevske banske uprave je vsled tega tudi pri teh volitvah, usiljena borba med dvema taborama; za ali pa proti idejam manifesta Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929, na kateri se naslanja politika, ki jo izvaja kraljevska vlada.

Če ima biti borba med dvema tema ideologijama, potem je dolžnost vseh zavednih državljanov, katerim zakon priznava volilno pravico, da s svojim glasom pripomorejo naši državi misli, zasnovani na široki jugoslovanski ideji ter enakosti in enakovrednosti vseh Slovencev, Srbov in Hrvatov, čim popolnejšo zmago. V prvi vrsti pa je dolžnost vseh državljanov in banovinskih uslužbencev, ki morajo biti nosilci in iskreni poborniki vseh stremiljenj, ki vodijo h konsolidaciji, napredku in blagostanju države ter naroda.

Niti najmanj ne dvomim, da se vsi podrejeni uradniki in uslužbenci v polni meri važnosti in pomena volitev v občinske zastope ter da bodo

* »Zavedajor — manjka v izvirniku.

Komunistični izgrediv v Angliji

London, 12. oktobra. m. Po snočnjih komunističnih manifestacijah so pristaši komunistične stranke na vzhodu Londona napravili precej škodo židom, ki so v konservativnem taboru. Komunisti so zažgali nekaj avtomobilov, ki so jih prej prevrnili. Ko je prišla policija, so se razbežali, mimogrede pa še razbili precej izloženih oken. Komunistične demonstracije so bile dobro organizirane, kajti policiji se je posrečilo večerj prijeti samo 9 nasilničev, medtem ko jih je pretekli teden vlovila kar 84. Tudi v drugih mestih je prišlo do komunističnih spopadov. V Liverpoolu je pri nekem fašističnem zborovanju, na katerem je govoril sam fašistični vodja Mosley, prišlo do hudega spopada med fašisti in komunisti. Mir je bil vzpostavljen šele po polnoči, ko je policija pobirala po ulicah večje število ranjenecv. V Edinburgu je morala policija zaščititi fašistično zborovanje, ki so ga komunisti enostavno obkolili in ogrožali življenje zborovalcev. Do sličnih demonstracij je prišlo v Bedfordu in Tunbridgeu.

*

Uredba o nakupu bombaža

Kmetijsko ministrstvo je objavilo uredbo o odkupu bombaža. Po tej uredbi morajo uvozniki bombaža odkupiti vso domačo proizvodnjo bombaža po uradno določeni ceni. Šele ko se uvozniki izkažejo s potrdilom, da so kupili določene količine bombaža domačega pridelka. Odkupne cene za bombaž se določajo tako, da lahko znašajo več kot 50% cen ameriškega bombaža. Vsi uvozniki noda morali pri uvozu tujega bombaža plačevati kontrolno takso, ki se določi vsako leto ter se porabi za poseben fond za bombaž pri Drž. hip. banki. Uredba stopi v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«, uvozniki pa morajo prijaviti količine bombaža, katere nameravajo uvažati vsako leto do konca septembra, torej s sept. 1937.

Franciškanski jubilej v Somboru

Samobor, 12. oktobra. b. Včeraj je bila tukaj praznovanja 200-letnica franciškanske cerkve. Ze zgodaj jutraj so se pričele zbirati velike množice naroda, ob 9. pa se je pripeljal nadškof koadjutor dr. Alojzij Stepić. V njegovem spremstvu sta bila splitski nadškof dr. Bonifacij in senjski škof dr. Barić ter vseučiliški profesor dr. Nežić. Pred cerkvijo so pozdravili g. nadškofa o. provincijala Kroha in narodni poslanec Tomasić, okrajni načelnik, župan in drugi. Proslava je bila nadšlepa. Zvečer ob 6. pa je bil koncert v franciškanski cerkvi, ki jo je občinstvo napolnilo do zadnjega kotička.

bori proti boljševikom, v prvi vrsti iz čisto imperijalističnih političnih razlogov, ki gredo za tem, da bi Nemčija posedla najbolj bogate pokrajine Rusije in da bi drugi dve zapadni velesili, Anglija in Francija bili čimbolj osamljeni.

dne 15. oktobra t. l. storili svojo državljansko dolžnost. Prepričan sem, da bodo tega dne polnočestvino stopili na volišče ter tam glasno in jasno poklonili svoje zaupanje osebam, ki hočejo na čelu naših občin na temelju preizkušenih smernic državne politike sodelovati pri nadaljnjem delu za srečnejšo in lepšo bodočnost Kraljevine Jugoslavije.

Vsem naslovom naročam, da takoj in temeljito počitijo dodeljeno jim osebje o vsebini in važnosti te okrožnice, ki jo je vsakemu uslužbencu volilcu dati v podpis, dalje da za 15. oktober t. l. pripravijo razpored službe tako, da bo slehernemu uslužbencu-volilcu omogočena volilna udeležba.

Po izvršenih volitvah naj mi naslovi blagovolijo predložiti sezname onih uslužbencev-volilcev, kateri se brez utemeljenega razloga niso udeležili volitev, kakor tudi one, ki so pri volitvah glasovali za protirepubliške kondidate.

Ban: dr. Marušič a. r.

Zakon pravi, da nobeno oblastvo ne sme v nobenem primeru klicati volilca na odgovor zaradi glasu, tu pa je neko oblastvo določilo primere, v katerih bo nekaj ukrenilo zoper volilne upravičence, ki se ne bi udeležili volitev ali ki ne bi oddali glasu za neko prav določeno stran. Pa »Jutro« takrat ni nič opozarjalo na zakon, ampak je celo hvalilo tedanjega bana. Ze naslednji dan je zapisalo:

»DOBRO JE, DA SO VOLITVE JAVNE. NAJ JAVNOST VE, KDO IMA DANES V SLOVENIJI SMOLOST, DRUŽITI SE S PUNKTASI.«

»Jutro« 6. oktobra 1933.

Po preteku kratkih 24 ur pa je že povedalo, da se mu zdi to težko oziroma, ki so ga ustvarili nasveti, opomini, migljaji in prave grožnje, nekaj čisto naravnega:

»Tudi banske uredbe, ki so imele določiti podrobne predpise za izvedbo volitev, niso uveljavile nikakih novih omejitev.« (»Jutro« 7. oktobra 1933).

Res je, da morajo biti vsake volitve svobodne, toda pod JNS še nobene niso bile, zato ima njeno glasilo najmanj pravice opozarjati na zakon.

Ko smo v četrtak, 8. oktobra objavili okrožnico ravnatelja ljubljanskega železniškega ravnateljstva g. Cugmusa z dopolnilom, ki ga ji je dodal šef VIII. sekcije za vzdrževanje proge v Mariboru (kjer pa je pomotoma izostal podpis: Debevec), nam je »Jutro« takoj drugi dan očitalo »čudno moralo« (menda smo mi moralni samo tokrat, če vse krivice pozabimo in vse odpustimo), sedaj nam bo morda očitalo že nemoralno, ob kak drugi taki priliki amoralno, pozneje morda protimoralo, ob koncu volitev bo šele priznalo (pa tudi takrat kar molče): »JNS je pri kraju!«

KATERE GLASOVE SI BODO LASTILI SENATORJI DR. DRAGO MARUŠIČ, DR. ALB. KRAMER, JANEZ PUCELJ IN NJIHOVI PRISTAŠI? VSE TISTE, KI NE BODO ODDANI ZA MOŽE DR. KOROŠČEVEGA ZAUPANJA IN VSEH TISTE, KI NE BODO ODDANI ZA NIKOGARI DRUŽNO BODO SEGLO PO NJIH S KOMUNISTI, SOCIALISTI, SAMOSTOJNEŽI, MACKOVCI, Z LJUDSKO-FRONTNIKI IN DRUGO DROBNJAVO NAŠIH NASPROTNIKOV. PA SO SI ZE-PRISLUŽILI NEZAUPNICO, POSLJIMO JO ZA NJIMI — PRAV ZA NJIHOVE SEDEŽE, DOKLER SO ŠE TAMI ZATO VSI VOLIVCI NA VOLIŠČE IN VSE GLASOVE ZA MOŽE DR. KOROŠČEVEGA ZAUPANJA! NAJ JAVNOST VE, KDO IMA DANES V SLOVENIJI SMOLOST, DRUŽITI SE S ŽIVKOVIČEVIMI POMAGAČI

Znižane vozne

Belgrad, 10. okt. AA. Generalno ravnateljstvo je dovolilo popust za prevoz razstavne živine na razstavo, ki bo 31. oktobra t. l. v Glini.

Prometni minister je nadalje dovolil polovično vožnjo na drž. železnicah:

odvetnikom, članom zagrebske odvetniške zbornice, ki se udeležijo glavne letne skupštine te zbornice 18. oktobra v Zagrebu; popust velja od 15. do 21. oktobra;

udeležencem redne skupštine Zadrške zveze v Ljubljani, ki bo v Ljubljani 12. oktobra; popust velja od 10. do 14. oktobra;

delegatom jugosl. lahkoatletске zveze, ki bo v Zagrebu 11. oktobra; popust velja do 14. okt.; zdravnikom, članom Srbskega zdrav. društva, ki se udeležijo glavne letne skupštine 11. oktobra v Belgradu, popust velja do 14. oktobra, in

odvetnikom iz notranosti, ki se udeležijo skupštine belgrajske odvetniške zbornice dne 25. oktobra v Belgradu; popust velja od 22. do 28. oktobra.

Naš vojni minister v Franciji

Pariz, 12. oktobra. AA. Havas: V Nancy je dopotaval jugoslovanski vojni minister armadni general Ljubomir Marić. General Marić je gost generala Requina, poveljnika 21. armadne oblasti.

Balkanska zveza 5. februarja

Bukarešta, 12. oktobra. c. Sestanek zunanjih ministrov držav Balkanskega sporazuma se bo vršil dne 5. februarja 1937.

Osebnosti

Belgrad, 12. oktobra. m. Poštni minister je postavil za pogodbeni poštarici Franciškio Repa pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru in Karolino Reitzmayer v Studencih pri Poljčanah.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. oktobra. AA. Predsednik senata dr. Ljubomir Tomasić je sklical sejo senata za 19. oktober ob 9 dopoldne. Dnevni red seje je določil dnevnega reda.

Belgrad, 12. oktobra. m. Za jutri popoldne ob 5 je sklicana seja vlade, na kateri bodo poročali ministri o svojih resornih vprašanjih.

Belgrad, 12. oktobra. m. Tukajšnje Društvo Slovencev je sredi v dvorani Ruskega doma vpriporilo Zupančičevo »Veroniko Deseniško«.

Belgrad, 12. oktobra. m. Iz okolice bivše HSS se doznava, da bo v teku tega tedna začel v Zagrebu izhajati tednik kot uradni organ bivše HSS. Tednik bo urejeval Jaka Jelačić, tajnik bivše HSS.

V uredništvu »Hrvatskega dnevnika« Stahanu je odpovedana služba. Na njegovo mesto pride Ilija Jakovljević, bivši urednik »Hrvatske obrane«.

Belgrad, 10. okt. AA. V finančnem ministrstvu bodo 24. t. m. izpiti za konceptne uradnike s fakultetno izobrazbo. Prijavljenih kandidatov je 20.

Spomenik kralja Aleksandra I. v Parizu

Poročali smo že obširno o odkritju spomenika pokojnemu kralju Aleksandru v Parizu. Za spomenik so dali pobudo francoski prijatelji Jugoslavije, v prvi vrsti »Poilu d'Orient«, ki so se bojevali na solunski fronti, in pa mesto Pariz. Potrebni denar so zbrali s prostovoljnimi prispevki. Spomenik stoji na Porte de la Muette in je delo pariškega kiparja Reala del Sarte. Predstavlja kralja Aleksandra na konju, obdanega od tistih, ki so mu bili najbližji; od očeta kralja Petra, ki mu podaja častni meč, od francoskega vrhovnega poveljnika na solunski fronti maršala Francheta d'Esperay, ki drži v rokah vajeti kraljevega konja, in pa od mlade kmetice z otrokom, ki naj predstavlja nove pokrajine, ki so se združile s staro kraljevino Srbijo.

Slika na levi: Maršal Gamelin je izročil našemu vojnemu ministru generalu Mariću visoko odlikovanje: veliki križ legije časti. — Slika spodaj: Po odkritju defilirajo mimo spomenika vojaške edinice.

Nova šolska palača v Ljubljani

Ljubljana, 12. okt.

»V nedeljo dopoldne so na slovesen način odprli šolo za Bežigradom, danes pa se je že pričel v novem, impozantnem šolskem poslopju pouk. O slovesni otvoritvi je poročal včerajšnji »Ponedeljski Slovenec«. Z novo šolsko palačo je Ljubljana dobila poslopje, kakršnega v osnovnošolske namene nima nobeno mesto v državi. Morda je kje večja šola, toda poslopja, ki bi bilo zgrajeno na podlagi takih pedagoških, higijenskih in arhitektonskih izkušenj, gotovo nima nobeno mesto v Jugoslaviji.

Nova šola je zgrajena v nekdanji gramoznici tik za Stadionom. Mnogi očitajo tej šoli napako, češ da je zgrajena v jami, toda to ne kaže na njene monumentalnosti, še manj pa občutja, ki ga bodo imeli otroci in učitelji v šoli. Ko se obiskovalec že nahaja v tem novem šolskem poslopju, se resnično ne zaveda, da bi bil v jami, kar je sicer napol res.

Novo šolsko poslopje je dvonadstropno, oziroma trinadstropno. Glavni vhod je na severni strani in ga tvorijo močene pergule. Prvotno je bila vsa stavba zamišljena za narodno šolo, to je za osnovnošolski pouk. Izkazalo pa se je, da bi bilo premalo mladine za to ogromno poslopje in zato je bil vzhodni trakt določen za meščansko deško šolo, ki se bo sem preselila iz Šiške, medtem ko bo zapadni del določen za deško in dekliško osnovno šolo. Floris poslopja ima obliko grmone črke W, obnjen proti jugu. V srednjem traktu je telovadnica, zapadni in vzhodni del pa v glavnem poslopju loči glavno stopnišče in upravni prostori.

Vse poslopje je veljalo okoli 7 in pol milij. dinarjev. Poslopje so začeli graditi že meseca aprila 1934 in bi ga že pred dobrim letom dokončali, ako bi bilo urejeno finančno vprašanje. To pa se je zgodilo šele letos, ko je mestni župan dr. Adlešič preskrbel pri SUZOR-ju posojilo, da so mogli to dokončati in da se je sedaj mogel pričeti redni pouk. Skupno pa so poslopje gradili 482 delovnih dni. Torej so to poslopje gradili sorazmerno hitro. Nagajale pa so seveda druge ovire, kakor stavke, mrzav in podobno. Z zgraditvijo novega poslopja bo razbremenjena tudi Waldherrjeva palača v Beethovnovi ulici, kjer je bila začasno nastanjena šišenska meščanska šola.

Vse poslopje je projektiral in v podrobnostih zasnoval mestni arhitekt inž. Vladimir Mušič, ki je imel tudi gradbeno nadzorstvo, pomagali pa so mu tudi mestni tehniki. Poslopje je zgrajeno na suhih gramoznih tleh, tako da vlaga ne bo mogla prodirati, čeprav je tudi za to zadostno preskrbljeno. Skupno je zazidane 34.000 kub. metrov prostornine, oziroma 2123 kv. metrov ploskve.

Poslopje ima 25 učilnic, prostorno telovadnico, razne specialne učilnice, kakor pevsko sobo, risalnico, sobo za pouk fizike, gospodinjstvo šole s kuhinjo, dalje ima šest posebnih garderob. Prav lepi so upravni prostori, kakor upraviteljske pisarne, sprejemnica, konferenčna soba in drugi prostori. Nekaj posebnega so te učilnice zase. Vse so svetle, okna imajo veliko razpetje. Sipe so v posebnih emučnih okvirih, ki se na čudovite načine morejo pregibati. Ta način odpiranja je patent domačega mojstra Trpmana, ki zasluži vse priznanje. Za ventilacijo bi bilo torej dobro preskrbljeno. Toda to

še ni dovolj. Stavba ima posebno zračno cev, ki dovaja sveži zrak iz zunanjsčine ter ga dovaja v poslopje in ga porazdeljuje po vseh nadstropjih. Zrak po posebni pripravi prefiltrira, očisti, segreje ali tudi shladi. Izrabljeni zrak pa posebna naprava odvaja iz poslopja.

Seveda ima poslopje tudi lastno centralno kurjavo ter je v kottarnici osem kotlov. Kottarnica je popolnoma moderna ter jo kurijo s premogom grahovcem. Gospodinjstva soba dobi tri moderne štedilnike, ima lepo shrambo in omare. Za upravne prostore je pripravljen plinski radiator, ker centralna kurjava v času počitnic ne bo delovala.

Zanimive so garderobe. V tem šolskem poslopju se bo pouk vršil tako, da bodo otroci ob prihodu v šolo sezuli čevlje ter se obuli v copate. Zato so garderobe opremljene najskrbneje z omaričami in drugimi napravami. Zgrajena je tudi svetla kopalnica s prhami, v kateri bo obvezno šolsko kopanje, in sicer za vsakega otroka vsaj enkrat na teden. Otroci bodo v posebnih omaričah imeli svoje brisače.

V telovadnici je najbolj zanimiv ogromen oder, ki bi delal čast vsakemu gledališču. Oder ima tudi šest shramb za kulise in garderobo.

Morda najbolj ljubka kottička v tej šoli pa sta rajalnica in otroški vrt. Ta dva prostora je akad. slikar Mihelič opremil s presenetljivimi, nadvse ljubkimi, a hkrati preprostimi stenskim slikami, ki morejo silno razvijati otrokovo domisljivo. O teh slikah smo že priobčili obširno poročilo. V otroškem vrtcu je pohištvo narejeno tako, da ga morejo otroci po potrebi in po mili volji kombinirati ter sestavljati v skupine. Seveda je tudi v prostorih meščanske in narodne šole pohištvo zgrajeno po najbolj modernih pedagoških načelih.

Odlomek Miheličevih slikarij v otroškem vrtcu

Za igre in za oddih imajo otroci dovolj prostora na vseh straneh šole. Ščasoma bodo odstranjene še zadnje barake iz Gramozne jame ter bo urejeno tekališče krog in krog šole. Za šolo bo prostoren vrt, kjer se bodo mogli otroci učiti vrtnarstva. Ob času dežja bodo otroci mogli vedriti in se igrati na verandi na južni strani.

Tudi dohod od vzhodja šole bo urejen približno na tak način kakor dohod po bregovih Gradščice, tako da se otrokom ne bo treba vzpenjati po strmih bregu. Kakor so graditelji pazili pri tej šoli skrbno na vsake higijenske podrobnosti, tako so tudi vso notranjostno poslopja enako, kakor telovadnico, obdali z lesenimi opazi. Mesto betonskih sten bodo otroci torej deležni toplote, ki jo daje poslopju les.

Poslopje je gradila ljubljanska Gradbena družba, oziroma stavbenik g. Ivan Bricelj. Ta tvrdka je izvršila tudi razna tesarska dela, druga pa tvrdke Kregar, Martinčič, Majer in zadruga tesarskih mojstrov. Krovna dela tvrdka Korn, kleparska žitnik, centralno kurjavo inž. Likar, šolsko opremo tvrdka Remec, Praprotnik, Nadrah in Černe, steklarska dela Agnola, vodovod in sanitarne naprave tvrdka Korn, parkete Puch, stenske obloge na stopniščah produktivna zadruga ljubljanskih mi-zarjev Vič-Glince, ključavničarska dela Krhne, razne napeljave mestna elektrarna in plinarna itd.

ALBUS

Dobiva se povsod!
Pazite na ime Albus!

nadomešča drago
toaletno milo!

Izseljenska zbornica na vidiku

Po dolgoletnem prizadevanju Družbe sv. Rafaela za varstvo slovenskih izseljencev in njenega velezaslužnega predsednika g. p. Kazimirja Zakrajška, je sklical g. dr. Marko Natlačen, ban dravske banovine, anketo o izseljenski zbornici, ki se je vršila na izseljenskem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani. Ankete so se udeležili: g. podban dr. Stanko Majcen, načelnik dr. Mayer, šef dr. Karlin, dr. Marna je zastopal g. dr. Žižek, ravn. Zveze za tujski promet, odsotnega g. knezoškofa dr. G. Rožmana je zastopal g. kanonik Josip Vole, odsotnega g. župana dr. J. Adlešiča je zastopal g. Heribert Svetel, g. p. Kazimir Zakrajšek predsednik Rafaelove družbe, podžupan g. dr. Ravnihar kot predsednik sklada za podpiranje izseljencev, g. referent Fink in urednik »Rafaela« g. Josip Premrov.

V daljšem in krepko zasnovanem referatu je predsednik Rafaelove družbe g. p. Kazimir Zakrajšek pojasnjeval in utemeljeval nujno potrebo po ustanovitvi izseljenske zbornice, ki bi se lahko imenovala tudi izseljenski institut. Po zgledu drugih narodov, ki imajo sijajno urejeno skrbstvo za svoje izseljence, naj bi tudi srce Slovenije Ljubljana, dobila prepotrebni izseljenski institut, ki bi oskrboval v narodnem, verskem, kulturnem in pa vseh mnogovrstnih ozirih naše rojake, ki so odrezani od našega narodnega telesa in sedaj žive in se potapljajo v ogromnih tujih morjih po vseh delih sveta. Naši izseljenci so nam poslali po poročilu Narodne banke iz Zagreba leta 1935 vsoto 192.000.000 din, zato je krvavo potrebno, da se tudi naša država, zlasti slovenski narod začne z večjim razumevanjem in ljubeznivi brigati za kmeti za svoje rodne brate in sestre, katerih imamo danes nad pol milijona v inozemstvu.

Po tem nadvse zanimivem poročilu je podal referat tudi g. referent Fink, ki je tudi s svoje strani utemeljeval potrebo o ustanovitvi izseljenskega instituta.

K besedi se je oglasil g. podžupan dr. Ravnihar, ki je pozdravil grandiozno zasnovano g. p. Zakrajška o izseljenskem institutu in prosil, naj bi se k sodelovanju povabila vsa naša narodna društva, kakor Branibor, Klub koroških in primorskih Slovencev itd.

Načelnik g. dr. Mayer, ki je tudi soglašal z ustanovitvijo instituta, je prosil, naj bi se delo v bodočem institutu uredilo tako, da ne bi trpelo delo banovinskih izseljenskih uradov.

O raznih inozemskih institutih je poročal g. Josip Premrov, ki je na konkretnih zgledih pojasnil, koliko skrbi in ljubezni polagajo za svoje izseljence naše sosedne države in prosil, naj bi se tudi v Ljubljani čimprej otvoril izseljenski institut, ki bo zasledoval iste cilje, kot jih imajo inozemski izseljenski instituti.

G. pomočnik bana dr. Stanko Majcen, kakor vsi ostali člani ankete so toplo pozdravili zamisel izseljenskega instituta v Ljubljani. Gospod pomočnik je prosil, naj bi Rafaelova družba predložila vse potrebne predloge in prošnje merodajnim ministrstvom v Beogradu in kr. banski upravi v Ljubljani, da se ideja o izseljenskem institutu čimprej realizira, kar bo gotovo pozdravil ves slovenski narod, zlasti pa nad pol milijona naših izseljencev v inozemstvu.

Da se je anketa o izseljenskem institutu vršila, gre zasluga g. banu dr. M. Natlačen, ki je pokazal globoko razumevanje za naše izseljence po širnem svetu in njihove kriče potrebe.

Kdo pozna voditelje „ljudske fronte“?
Kje so bili doslej? Takrat n. pr., ko so bili slovenski prosvetni domovi zapečateni? — Čakali so!
Ali bi jih katera občina rada za župane? Nobena!
Ali so njihovi učenci kaj boljši?

Mi bomo izvolili za župane take može, ki so vztrajali na dnevu tudi takrat, ko je bilo to nevarno in ko se je vse, kar ni odločno našega, poskrilo. Take, ki bodo z vsem ljudstvom branili pravice slovenskih občin proti vsakomur!!

Lep praznik krščanske mladine

Blagoslovitev zastave Frančiškove družine v Mariboru

Maribor, 12. oktobra.

Frančiškova mladina v Mariboru je na večerajšnji nedeljo praznovala svoj dan. Razvila je svoj prapor z lepo slavnostjo, katere se je udeležilo izredno veliko ljudi. Blagoslovitev prapora se je izvršila v nedeljo popoldne v frančiškanski baziliki. Blagoslovil ga je p. Krizostom Sekovanič, definitor in gvardijan ljubljanski, ki je imel nato krasen nagovor o viteštvu, o sv. Frančišku in sv. Evharistiji.

Praporu so pri blagoslovitvi drugovalje tri zastave: zastava Meljskega prosvetnega društva, Katoliške mladine in Izobraževalnega društva v Košakih. Kumovala je ga. Marta Pircher s pribojnicama Vero Jemčev in Marijo Pircherjevo, zastavonoša pa je Franjo Pakj. Prapor je krasno delo; načrte je izvršil učitelj meščanske šole v Petrovgradu, Mariborčan Joško Kos, izdelala ga je ga. L. Letonja, nastavek pa je delo tvrdke Ka-

ger v Vetrinjski ulici. Na eni strani prapora je uvezen lik sv. Frančiška, na drugi pa monštranca — simbol in cilj križarjev in klaric. Nastavek je pozlačen, ima obliko lilijne čaše, pod njim pa so trije krožniki z obeiki za trakove. Frančiškanska cerkev je bila ob tej slavnosti nabito polna ljudstva, zlasti še mladine.

Po končani cerkveni slavnosti je bil pohod v Mladinski dom v Cvetlični ulici, katerega so številne množice napolnile do zadnjega kottička. Med drugimi so bili navzoči predstojnik okrajnega sodišča g. dr. Lovrenčič, kapucinski o. gvardijan, samostanska duhovščina oo. frančiškanov itd. — P. Krizostom je govoril o smrti sv. Frančiška, na sporedu pa so bile obžutene deklaracije, ljubki prizorček klaric z živo ovčico, nastop križarjev in igrice v 5. dejanjih »Sv. Frančišek umira«, ki jo je spisal p. Tarzijelj Toš. Navdušeni in radostni so ljudje odhajali z lepe proslave.

Nerojena življenja kriče po maščevanju

Celje, 12. oktobra.

Celjska policija je odkrila v Novi vasi pri Celju brlog nemorale in propalosti, ki mu menda v celjski kroniki dosedaj ni enakega.

V soboto, dne 10. oktobra je namreč umrla v celjski bolnici 26-letna pos. hči Anica H. iz okolice Zalca za posledicami odprave telesnega plodu in vsled zastrupljenja krvi. Policija je že pred dekletovo smrtjo ugotovila, da se je nahajala Anica od 20. septembra do 8. oktobra pri neki ženski v Novi vasi in da ji je 36-letna Pepca Filipičeva, roj. Rebrnack iz Nove vasi odpravila telesni plod v osmem mesecu nosečnosti. Anica je pred svojo smrtjo izpovedala, da je v času odprave plodu stanovala v Novi vasi pri omenjeni ženski, ni pa izdala tudi storilke.

Filipičeva je bila policiji že prej dobro znana radi suma odpravljanja plodu, a ji dosedaj policija ni mogla do živga. Sedaj se je pa ugotovilo, da se je že več let bavila s tem poslom in da je z zaslužkom, ki si ga je pridobivala z uničevanjem še nerojenih življenj prav razkošno živela. Prejšnje mesece je bilo najdenih več telesnih plodov v okolici Celja, med drugim en plod v bližini tovarne v Novi vasi, drugi pa v potoku Koprivnica. Vse to je bilo očitno delo Filipičeve. Filipičeva je opravljala svoj posel v Celju in okolici, v Škofji vasi, Vojniku in okolici in Konjicah.

Skupno je delala pri tej šoli 44 domačih tvrdk in graditelji so pazili, da se je uporabljalo izključno domače slovensko gradivo. Denar, ki ga je mestna občina izdala za to šolo, je prišel prav domačim obrtnikom.

Prestolici Ljubljane pa je sedaj nova šola v veliko čast, saj smo Ljubljancem težko prenašali očitke, da že 25 let nismo prav nič storili za napredek osnovnega šolstva v našem mestu. S to šolo je mestna občina zopet stopila v šolskem oziru na čelo vseh slovenskih krajev v skrbi za temeljno izobrazbo mladine.

Mnogo žensk je zaradi odprave plodu tudi umrlo. Anica H. se je nahajala od 8. oktobra do približno 23. septembra v Novi vasi. Ko je že popolnoma onemogla, so jo spravili na njen dom v žalski okolici, poklicani zdravnik iz Zalca je pa takoj odredil njen prevoz v celjsko bolnišnico, kjer je sedaj nesrečno dekle zaradi svoje lahkomišljenosti in brezvestnega početja Filipičeve umrlo. Filipičeva je imela v Novi vasi pravcar sanatorij. Svoje pacientke je imela pri sosedah, da bi tako zabrisala sledove svoje zločinske obrti. V zvezi s smrtjo Anice H. je policija aretirala tudi neko babico, ker je Filipičevi pri delu pomagala.

Auto z nevesto in svati v potoku

Maribor, 12. oktobra.

Iz Slovenske Bistrice nam poročajo o nenavadni nesreči, ki je zadela veselo svatovsko družbo na poti k poroki.

V Cigoncih so nameravali včeraj obhajati svatbo. Odpeljali so se dopoldne na dveh avtomobilih k poroki. V prvem je bil ženin z družicami in svojimi tovariši, v drugem pa nevesta Terezija Rak iz Cigoncev v družbi očeta starešine ter treh svatov. Avto je bil last avtoizvožeka Cafa iz Slovenske Bistrice. Ko je šofer pripeljal do mosta, ki vodi čez potok Ložnico, je pridrvel nasproti drug avto. Šofer se je svojemu tovarišu izognil, pa ga je v naglici zaneslo malo preveč ob stran in naenkrat je avto z nevesto in svati vred smuknil čez nabrežje ter obležal kake tri metre globoko doli v koritu Ložnice, ki je sedaj precej globoka in deroča. Z veliko težavo so se ponesrečeni rešili iz avtomobila, ki je precej poškodovan. Dobili so vsi več ali manj hude poškodbe, najhujše pa oče starešina, ki se je moral zateči k zdravniku. Poroka je bila zaradi te nesreče seveda preložena ter se bo morala vršiti drugič.

Drobne novice

Razmere v gasilski četi na Babnem

Dva napredna lista sta ta teden poročala o rezultatu inspekcije vrhovnega inspektorja gasilstva g. Ilje Pintarja iz Belgrada zaradi razmer v gasilski četi na Babnem. Ker ne eno ne drugo poročilo ni popolnoma točno, obe poročili samo pravita, da je bila zavržena pritožba bivših članov Prostop. gasilne čete na Babnem, moramo resnici na ljubo ugotoviti, da je vrhovni inspektor gasilstva ugotovil, da je bil leta 1934 protizakonito postavljen gasilski četi na Babnem komisar, da so bili vsi bivši člani te čete protizakonito izključeni, in poudaril, da se nobena politična oblast ne more vmešavati v gasilske zadeve. Vrhovni inspektor je odredil, da se smatrajo vsi bivši člani, ki so bili iz čete protizakonito izključeni, zopet za prave — redne člane in se morajo njim povrniti kot rednim članom čete vse njihove pravice in jih je smatrati kakor bi ne bili nikdar izključeni. Tudi 4 člani, ki so prostovoljno izstopili, imajo iste pravice in dolžnosti kot ostali redni člani, če se vrnejo v četo, ker so izstopili v znak protesta, ker se je bil kršil gasilski zakon. Tako je resnica o rezultatu inspekcije v gasilski četi na Babnem, ne pa kakor sta poročala »Jutro« in celjska »Nova doba«. Kako dolgo bo pa še ostala sedanja uprava na čelu Prostop. gasilne čete na Babnem, bomo pa še videli. Po zakonu o gasilstvu namreč ne morejo nikdar in nikjer dobiti čete komisarja, zato bomo samo še malo potrpeči, da bo dobila četa zopet na redni in zakoniti način izvoljeno predsedstvo, kar upamo, da se bo zgodilo na prvi redni skupščini.

Da!

ZOPET NOVOSTI
ZA DAMO IN GOSPODA

MANUFAKTURA

Soiran

Koncertni večer državnega konservatorija v Litiji

Litija, 11. okt.

Zelo posrečena je bila misel ravnateljstva drž. konservatorija v Ljubljani, seznanjati tudi širše občinstvo z umetno glasbo, kakršno lahko slišijo tudi večeri kot je bil nocojsnji v predilniški dvorani v Litiji. Občinstvo z dežele nima niti časa, niti sredstev, da bi mogla omisliti obisk podobnega koncerta v narodnem središču. In kar je najbolj žalostno, tudi nobenih pravih zvez ni, osobito ne iz Ljubljane, ker tako manjka enega vlaka ob 11 ali vsaj ob 12; ali pa ako bi postal kak brzec, pa ta je previsok za navadne smrtnike.

Sporod je bil prav lepo izbran in tudi proizvajen tako od celotnega salonskega orkestra, kakor tudi od solistov, katerim gre vsa pohvala. Kot domačini moramo seveda prav iskreno pohvaliti našega Karleka (Prettner Karla), ki nas je s svojo frulo (flavto) naravnost očaral. Dobro da ima dober meh v prsih, ko je moral tako hiteti puhati. Tudi kot dirigent se je že izkazal. Res bo treba še marsikatero neokretnost obesati in pooblati — saj je sam mizar, jo bo že »spoliral«, je pa že poln razumevanja in temperamentnosti. V podrobnem kritiko se tu ne bomo spuščali, ker bi bila zadržev preobširna, le to naj pripomnimo, da nameček obeh solistov točki (saj sta krasna komada tako Pavčičev »Pojev na prejo«, kakor Gounodov »Ave maria«) ni bil posrečen, da bi bil iskreno mišljen. Odziv občinstva bi bil lahko večji, toda »rečca« trgatev in »starja« ima prednost. Prav nič manj hvale pa ne zaslužijo naši katoli. akademiki, ki so vsi prireditev tako z ljubeznijo aranžirali. — Bog živi konservatoriste in akademike! Le še kaj!

Vinko Lovšin.

Blago za

**moške
suknje!**

Največja in najlepša
izbera in najsolid-
nejše cene!

A. Žlender

Ljubljana Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

Kalendar

Torek, 13. oktobra: Edvard (Slavoljub), kralj; Koloman, škof.

Novi grobovi

† V Novi Cerkvi pri Celju je umrl gospod Janez Lebič, oče škofijskega tajnika g. Jurija Lebiča. Pokopan je bil v soboto, dne 10. oktobra ob številni udeležbi duhovščine in ljudstva. Bodi ohranjen plemenitemu pokojniku trajno spojin, vsem žalujočim pa naše iskreno in globoko sožalje!

† Anton Černivec, ravnatelj državne učiteljske šole in vladni svetnik v pokouju, je v Ljubljani mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo danes ob pol treh popoldne iz hiše žalosti Turnograjska (Erjavčeva) 4.

† Bruno Vatrovec, absolvirani jurist, je v nedeljo popoldne izdihnil svojo dušo. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne.

† V Trzinu je umrl g. Franc Pirc, uslužbenec bombažev predilnice in tkalnice Ed. Glanzmann in And. Gassner.

† V Cirkoveh je mirno v Gospodu zaspal železniški upokojenec g. Andrej Debenak. Pokopali ga bodo v sredo ob 5 popoldne.

† Na Gorenjih Podpoljanah, župnija Velike Lašče, je umrl 11. oktobra obče spoštovani posestnik g. Tomišč Anton. Pogreb bo v torek, 12. oktobra, ob 10.

Naj jim sveti večna luč! Žalujočim naše iskrene sožalje!

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vze mite zjutraj na prazen želodec kozarec na ravne »Franz-Josef grenčice«.

Osebnosti

— Odlikovanje. Predsednik francoske republike Lebrun je ob priliki odkritja spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju odlikoval med drugimi tudi našega ožlega rojaka, Ljubljana, Viktorja Koželja, poročnika kraljeve garde, z redom črne zvezde viteške stopnje. Mlademu častniku k visokemu odlikovanju iskreno čestitamol!

— Poročila sta se dne 10. t. m. v Ljubljani v škofijski kapelici g. dr. Robert Kramberger, sodni pristav v Dol. Lendavi, in gđc. Marija Gostliša, posevnika hči iz Gor. Logatca. Poročil ju je prevz. g. knezoškof dr. Gregorij Rožman s prekrasnim nagovorom. Priči sta bila za nevesto njen stric g. I. Vageja, direktor realne gimnazije v Novem mestu, za ženina g. dr. Julij Fellacher, drž. pravnik v Ljubljani. Da bi bilo srečno!

— Iz vojaške in orožniške službe. Odrejeni so za vršila dolžnosti intendanta dravske divizijske oblasti intendantski poročnik Sava Mirkovič in za upravitelja materiala dravskega intendantskega skladišča intendantska podporočnika Ratko Vuković in Šefik Cerić; na službo v sodni oddelek orož. poveljstva v Belgradu orož. stotnik I. razr. Aleksander Mlakar; na službo v štab belgrajskega orož. polka — za pravne posle — orož. stotnik I. razr. Dragotin Šinkovec; za poveljnika mursko-soboške orož. čete orož. stotnik I. razreda Rajmund Valovec; za vodnika zeniškega orož. voda orož. poročnik Evgen Strancar in za vodnika plavskega orož. voda orož. poročnik Egidij Čeh.

— Za gojenje pomorske vojaške akademije so letos sprejeti kandidati: Radko Cenovnik, Leon Madronič, Vladimir Birs, Franc Mali, Hubert Flerin, Ferdinand Sindik, Dušan Mrkalj, Karol Presl, Miroslav Vrančič in Franc Skopal.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Ogl. reg. 8. br. 3474/35.

— Občinske volitve. Preteklo nedeljo so bile občinske volitve v Rogaske Slatine in Laškem potoku. V Rogaski Slatini je bilo 1272 volilnih upravičencev, volilo je 718 volivcev. JRZ je dobila 423 glasov in 16 odbornikov, združena opozicija pa 205 glasov in 4 odbornike. — V Laškem potoku je bilo 715 volilnih upravičencev, oddanih je bilo 548 glasov (75%). JRZ je dobila 366 glasov in 16 odbornikov, združeni nasprotniki pa 182 glasov in 2 odbornika.

— Resnica o tihotapljenju gob v Poljanski in Selški dolini. Prejeli smo: Glede na poročilo »Slovenec« z dne 8. oktobra 1936, ki opisuje, kako se v Poljanski in Selški dolini v velikih količinah »tihotapljajo« gobe v Italijo in opozarja orožništvo, graničarje in carinsko oblast, da posveti temu »tihotapljenju« kar največjo pozornost, prosimo za naslednje pojasnilo: Res se je v letošnji sezoni spravilo nekaj gob v Italijo. Te gobe pa so bile pravilno ocarinjene in šele potem s carinsko priznanico odposlane v Italijo. Poljanska in Selška dolina pa sta za svoje gobe dosegli dosti boljše ceno, kot pa jo je plačevala Ljubljana. Ker pa je za denar čimdalje večja stiska, je gotovo socialnejše, da naše ljudstvo čim dražje proda svoje produkte, in to kamorkoli, magari tudi v Italijo, kakor pa da bi v teh težkih časih namesto njih zaslužilo le par ljudi.

— Duhovne vaje za gg. duhovnike bodo v domu duhovnih vaj pri sv. Jožetu v Ljubljani od 19. do 23. oktobra. Tečaj se začne prvi dan zvečer ob 6 in konča zadnji dan zjutraj. Oskrbnina 120 din.

— Slovar tujk, spisal dr. Fran Bradac, 174 strani, obsega približno 5000 besed — založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani leta 1929. V današnjem času, ko nam zvene na ušesa tujke zaradi ogromnih tehničnih pridobitev na vseh poljih znanosti, nam je dober slovar tujk, z dodatkom iz katerega jezika beseda izvira. Knjiga pa ima tudi namen one tujke, ki jih lahko pogrešamo, nadomestiti z dobrimi domačimi izrazi. Posebno dnevno časopisje in deloma tudi knjige uporabljajo vedno pogostje izraze, ki jih večkrat niti izobraženeč, če ni študiral ravno latinske šole, pri najboljši volji ne razume vseh. Glede na vse to potrebuje danes »Slovar tujk« že vsak človek, ki prebira dnevno časopisje in knjige. Izrazi so navedeni tako, kakor se v slovenščini izgovarjajo ali pišejo, kar porabnost slovarja še poveča. Oblika je priročna, žepna in stane vezan 50 din, broš. 40 din. Prepričani smo, da bo segel po slovarju vsak izobraženeč in preprost človek.

KINO KODELJEVO Telefon 31-62

Danes, jutri in v četrtek ob 20:30 uri

Naš vsakdanji hruh

Karen Morley
Tom Keene

Cene globoko znižane.

Ljubljana

— Krščansko žensko društvo ima svoj redni občni zbor v sredo, 14. oktobra ob 17 v Akademskem domu. Pridite p. n. članice in druge somišljenice, da čujete poročilo o društvenem delovanju in da skupno sestavimo zbor za delo v bodočem poslovnem letu. Z občnim zborom je združeno predavanje g. upraviteljske Anice Lebarjevc: »Apostolat sodobne žene«. Pridite! — Odbor.

— Posvetovalnica »Krščanske šole« v šolskih in vzgojnih zadevah posluje vsako sredo od 10 do 11 v prostorih SKAS v Akademskem domu na Miklošičevi cesti poleg hotela Union.

— Nadškof Margotti v Ljubljani. Že od konca prejšnjega tedna se mudi v Ljubljani goriški nadškof Margotti. Kakor smo poučeni, je njegov obisk zasebnega značaja. Med drugim je obiskal nekega bolnega bogoslovca svoje škofije, ki se zdravi sedaj na Goliniku. Nadškof Margotti je nastanjen v hotelu »Union«. Ker je bil ljubljanski škof dr. Rožman sedaj nekaj dni odsoten, ga nadškof dr. Margotti dosedaj še ni obiskal.

— Gg. slušatelje tehnike vabi trdnika Bonač, Selenburgova 5, da obiščejo njen veliki na novo preurejeni posebni tehnični oddelek, ki je najboljše sortiran. Poleg najnižje mogočih cen, pri finejši kakovosti in veliki izbiri, dodeli gg. še znaten popust.

— Gg. veroučitelji osnovnih in srednjih šol — drevi ob pol 8 sestaneč kat. društva v srebrni dvorani Uniona.

Vaša nova obleka bodi iz našega blaga,

pa boste zadovoljni, ker boste dobro in okusno oblečeni, za mal denar.

Cene našega blaga za obleke so od 120— do 180— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIČ & KOMP.
PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus

Tovarniške prodajalne: LUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije

— Članice kongregacije Kraljice presv. rožneca venca se vabijo, da se udeležijo pogreba blagopokojnega g. očeta sestre lnc Černivčeve, ki bo danes ob pol 3 popoldne izpred hiše žalosti v Turnograjski ulici št. 4 (ob Erjavčevi cesti).

— Društvo slušateljev juridične fakultete poziva svoje članstvo, da se udeležijo danes pogreba pokojnega tovariša Vatrovca Brunona. Zberemo se ob pol 16 pred univerzo.

— Službo pogodbenega tiskovnega referenta razpisuje mestno županstvo v Ljubljani. Natančni pogoji so v razpisu v »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine od 10. oktobra.

Blago za

**žamske
plašče!**

Največja in najlepša
izbera in najsolid-
nejše cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

— Ljubljana in brezposelnost! Življenje brez dela je telesno in duševno hiranje. Koliko takih hiralcev je že v našem mestu! Mlade in stare, vse stanove je zajelo to zlo. Z vsemi sredstvi bi morali to nezdavno stanje pobijati in ljudem preskrbeti dela. Potreba po delu je velika, javnih in zasebnih del ne bo nikdar preveč. Toda denarja ni. Mestna občina z lastnimi sredstvi ne zmore tolikih izdatkov. Zato prosil ljubljancane, da jo podpro v delovanju za zaposlitev brezposelnih in se prijavijo za plačevanje prostovoljne socialne davštine, ki znaša 1 din. od stanovanjske ali poslovne sobe in 4 din od vsakega uslužbenca. Vsakdo bo povabljen za pristop k tej davščini na dom. — Vsakdo naj se že vnaprej odloči za ta mali strošek. Pomislil naj, kako bi bilo, ako bi njega zadela usoda brezposelnosti. Vsi v boj proti brezposelnosti!

KINO
Danasnji sporedi

22-21 UNION

Grad Hubertus

Po istoimenskem Ganghoferjevem romanu

27-30 SLOGA

Idol opere

Poje slavni tenorist Nino Martini

21-24 MATICA

Helena Sence preteklosti

LOUISE ULLRICH — G. DIESSL

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

— Vpisovanje v 12 urni praktični tečaj z vajami na živem otroku o negi in prehrani ter vzgoji dojenca za odraslo žensko pod vodstvom dr. Dragana se prične dne 28. oktobra. Tečajji bodo dvakrat na teden po dve uri in sicer eden ob ponedeljkih in četrtnih, drugi ob torkih in petkih od 4 do 6. Zatem so večerni tečajji od 8 do pol 10. Vsi tečajji so v zavodu za zaščito dece (Dežji dom kraljice Marije). Prijave se sprejemajo vsak dan v dopoldanskih urah tudi po telefonu.

— Večerni trgovski tečaj na Christofovem učnem zavodu, Domobrnska 15 se prične 19. okt. Pouk vseh pisarniških poslov, knjigovodstva, korespondence, trgovstva, stenografije, strojenjsja, nemščine itd. Šolnina 100 din za vse predmete. Pojasnila, vpisovanje dnevno tudi zvečer do 7. ure.

— Znameniti srbohrvatski kritik Kosta Strajnič, dubrovniški konzervator, se je mudil nekaj dni v Ljubljani. V soboto popoldne je obiskal razstavo Umetniške skupine G. A. Kosa, Mihe Maleša, Franceta Goršeta in češkega gosta iz Prage Jana Slavička, ki je v Jakopičevem paviljonu. — Gospod kritik se je nad vse pohvalno izrazil nad visokim nivojem razstave. Zato naj je nikdo ne zamudi in si jo ogleda. Razstavni prostori so kurjeni. Vstopnina 5 din, dijaki 3 din.

Dr. Konvalinka-Tavčar

specialistka za otroške bolezni

ordinira dnevno od 1—3 razen v sredo

Breg 8 — Telefon 3595

— Ratijska na krošnjarje. Včeraj zjutraj je policija priredila nenavadno racijo na krošnjarje. Kjerkoli je stražnik ali agent opazil kakšnega moža, bodisi z oprtalom, bodisi s svečnjem platna, bodisi trgovskim kovčkom za vzorke, takoj je vsakega prijel in ga odvedel na stražnico. Policija je takoj izpustila le tiste, ki so se izkazali za trgovske poltnike ali pohlaščene zastopnike, pa so se stražniku zaradi kovčka zdeli sumljivi. Drugače pa so morali vsi Bosanci in Dalmatinci, vsi židje iz Zagreba, pa tudi Belokranjci s svojim platnom najprej na najbližjo stražnico, nato pa na dvorišče glavne policije, ker policija sveda nima prostora za kakšnih 60 do 70 krošnjarjev. Na dvorišču glavne policije je izgledalo, kakor na semanjaki dan. Celo barantanja so bila na dnevnem redu. Kdor je gledal te krošnjarje, bodisi skromne Dalmatince, bodisi elegantne židje, je šele razumel, kako upravičeno so pritožbe trgovstva proti krošnjarstvu, saj je skoraj neverjetno, da si more toliko ljudi zaslužiti samo s krošnjarstvom v Ljub-

ljani svoj kruh. Policija, ki je ves dan zasliševala te krošnjarje, pa je proti njim takorekoč brez moči: nekateri, ki so kaj zakrivil, more sicer iz mesta izgnati, krošnjarenje pa jim more prepovedati le obrtna oblast. Zanimivo je bilo, da je proti popoldne na policijskem dvorišču postalo najbolj iskano blago kruh, kdor je imel s seboj hlebec kruha, pa ga je razdelil med svoje tovariše, je napravil kar dobro kupčijo.

Maribor

— Kaj je pa zdaj s ljudsko fronto? Prejeli smo: Ni res, da sem bil preteklo nedeljo sprejet pri g. dr. V. Mačku v Zagrebu, kateri naj bi izrazil svoje nezadovoljstvo, da se je mačkovsko gibanje združilo s socialisti in komunistično usmerjenimi elementi v Ljudsko fronto ter naj bi zahteval, da zapustim svoje dosedanje zaveznike ter postavim mačkovski pokret na lastne noge. Res je le, da stoji kmečko-delavsko gibanje, ki se je uveljavilo ob volitvah dne 5. maja 1935 na listi g. dr. V. Mačka, na lastnih nogah in ima svoje vodstvo. Ko so se letos dne 12. julija bile zedinile vse skupine, ki poleg vztrajanja pri svojih socialnih in političnih pogledih sodelujejo s kmečko-demokratsko koalicijo, katere predsednik je g. dr. V. Maček in se zbrale okoli glasila »Slovenska zemlja«, ostalo je gibanje enotno in niso v njem merodajni komunistično usmerjeni elementi. Baš preteklo nedeljo so delegati kmečko-delavskega gibanja cele Slovenije v Zagrebu soglasno sprejeli resolucijo, ki zavrača podpiranje komunizma, z vso odločnostjo. Kakor zastopniki kmečko-delavskega gibanja so se dne 12. julija t. l. tudi zastopniki socialistov izjavili za skupno delo za demokracijo in zoper fašizem ter velja to tudi za občinske volitve in za volitve v narodno skupščino, dočim sta obe skupini v svoji ideologiji v ostalih ozirih popolnoma samostojni.

Dr. Vekoslav Kukovec.

— Časten poziv našemu šahovskemu prvaku. Šahovski prvak Jugoslavije, velemeister Vasja Pirc je prejel iz Sofije laskavo vabilo. V nedeljo bo nastopil v bolgarskem glavnem mestu v borbi s prvakom Bolgarije Geševom, igrala pa bosta šah z živimi figurami. Vasja Pirc bo najbrže ostal dalje časa v Bolgariji ter nastopil na nekaterih večjih šahovskih prireditvah.

— Dijakom-vojakom. Poveljstvo mariborskega vojnega okrožja opozarja letos v oktobru vpoklicane dijake-rekrute, posebno onc, ki so določeni, da odslužijo svoj rok v šoli za rezervne častnike v Sarajevu ali Gorazdah, da vzamejo radi zgodnjega mraza s seboj najmanj po 2 para volnenga zimskega perila ter več parov volnenih nogavic in krp za vojaške čevlje.

— Odlaganje smeti. Mestno načelstvo razglasa: Na podlagi odredbe kr. banske uprave je odslej vsako odlaganje smeti na levem bregu Drave nižje broda v Melju prepovedano. Kot začasno odlaganje smeti je določena za področje mesta na levem bregu Drave opuščena mestna gramoznica desno tik Koroske ceste pred odcepom pešpoti proti Mariborskemu otoku.

— Društvo za podporo revnih učencev v Mariboru vladno prosi, da blagovoljci izročijo letno članarino nabiralcu, ki se bo oglasil ta mesec. — Odbor.

— Teden dni nobene operacije. V mariborski bolnišnici so imeli sedaj zanimivosti, ki se že dolga leta ni več pripetila. Teden dni niso imeli nobene operacije.

— Drevi nastopi ljubljanske opera. Zanimanje za nastop ljubljanske opere je izredno veliko. Gledališče je že skoraj razprodano ter je na razpolago le še nekaj sedežev. Gledališka uprava opozarja zainteresirane, da si rezervirajo sedeže že predpoldne, ker jih zvečer pri blaginji ne bodo mogli več dobiti.

— Prva letošnja opereta bo Kalmanov »Ciganski primaš«. V parliji ljubke se bo predstavila mariborskemu občinstvu nova pevka Jelka Igličeva, ki je že v ljubljanski operi prav uspešno nastopala. Ostale večje vloge igrajo Borbičeva, Gorinskova, Kovič, Sancin, Harastovič, Gornšek in Verdonik. Opereto je našeliral Herzog, režijo pa vodi Harastovič.

— Daljnovid Maribor-meja. Pripravljalna dela za elektrifikacijo severne meje so že tako daleč napredovala, da je za 27. t. m. razpisana komisijaska razprava na terenu za gradnjo daljnovidne med Kamnico in Svecino, ozir. Sp. Sv. Kungoto.

— Sladki kmečki kruh. Pekarna v Koroski cesti 24.

Celje

— Kino Metropol. Danes »Medeni tedni« (Flitterwochen). V glavni vlogi ženski Chaplin Anny Ondra, in najnovejši Foxov tednik.

— Se revežev ne morejo pustiti na miru. »Jutro« in »Nova doba« sta priobčila notici, v katerih se zgražata nad poslovanjem mestnega zavetišča v Medlogu, češ, da uprava po nepotrebnem prodaja na celjskem trgu zelenjavo. JNS kliki ni nič kaj pogodu uspešno delo »začasne« mestnega sveta, samo z nje lastno zagrenjenostjo in zavistjo gleda uspehe ustanove mestne občine in se zaletava zdej v mestno gledališče, zdej v mestno zavetišče ali reševalno postajo, ali v kopalnico. Nedavno se je zaletela v vozček mestnega zavetišča in občinskega posestva ter zadela v zeljnato glave in v maslo. Uprava posestva prodaja namreč na trgu povrtino in drugo, kar se v zavetišču ne porabi ter iz izkupička kupuje razne specialne potrebščine za zavetišče. JNS kliki pa bo de v oč umno gospodarstvo, ki ga občina mora ravno tako voditi kot zasebnik, če hoče biti napredna in ne JNSarska. Prihodnjik bo pa prodajalka pripeljala na trg namesto zeljnatih glav JNSarske glave z maslom, ki so tako redke in je zaradi neugodnega vremena toliko povpraševanja po njih. Gospodinjje sega je po njih, ker bodo kaj kmalu imele že starinsko vrednost.

— Mestno zavetišče v Medlogu bo blagoslovljeno v nedeljo, dne 18. oktobra. Ta teden bodo sprejeti v mestno zavetišče še ostali oskrbe potrebni reveži, ki se nahajajo v dosedanji mestni ubožnici.

— Poročila sta se v soboto v Petrovčah g. Rutar Vane, učitelj v Kotljah, in gđc. Remš Silva, hčerka tov. ravnatelja iz Mozirja. Mlademu katoliškemu paru na poti novega življenja naše iskrene čestitke!

Glas našega združništva

Ljubljana, 12. oktobra.

Danes dopoldne je bila v verandni dvorani hotela Union redna glavna skupščina naše najmočnejše osrednje združne organizacije v državi Zadrugne zveze r. z. z. o. z. Za skupščino je bilo veliko zanimanje, kar dokazuje tudi izredno veliko število navzočih delegatov posameznih zadrug. Tako je bilo zastopanih na skupščini od 666 zadrug 376 s 1204 glasovi.

Skupščino je vodil mesto odsotnega predsednika dr. A. Korošca prvi zvezin podpredsednik rav. g. Bogomil Remec, ki je v svojem govoru pozdravil navzočega zastopnika bana g. načelnika ing. A. Podgornika. Skupščine je bila poslana udarnostna brzojavka Nj. Via. knezu namestniku Pavlu, pozdravi pa tudi predsedniku vlade dr. M. Stojadinoviču ter kmetijskemu ministru g. Stankoviču. Skupščino je brzojavno pozdravila Glavna zadruga zveza iz Belgrada.

Skupščino je v imenu g. bana toplo pozdravil načelnik g. Podgornik, nato pa se je g. podpredsednik spomnil s lepim nagovorom umrlega nadrevizorja Zveze g. V. Pušenjaka, ki je toliko storil za združno gibanje na štajerskem. Spominjski govor so poslušali delegati stoje ter ob zaključku zaklicali pokojniku »Slava«.

Načelstveno poročilo

Načelstveno poročilo je nato podal ravnatelj g. F. Gabrovšek. Iz njegovega poročila posnemamo tele odstavke in misli:

Dogodki zadnjih dni dokazujejo, na kolikih boleznih trpi vse gospodarsko življenje. Razvrstitev valov je tudi eden izmed odrazov tega stanja. Zdi se, da se vrtimo v začaranem krogu, iz katerega ne moremo stopiti. V tej nestalnosti je gotovo samo eno: da se namreč ne bodo vrnila tako hitro časi gospodarskega procvata, v kakršnih smo živeli pred sedanjim krizo. To se nam pa zdi najtežje. Saj vemo, kako smo živeli nekdaj in kako živimo danes. Trdo je bilo včasih življenje, neradi pa sedaj brskamo po tistih časih nazaj, ker se upravičeno bojimo iti nazaj v neugodnejše razmere. Odtod je razumljiv odpor proti znižanju življenjskega stanja. V sedanjih stiski ugotovimo le to, da je med ljudstvom mnogo nejevolje z razmerami. Vsak prizadet z gnevom nosi vsiljen jarem gospodarskih stisk. Kako se vse razveseli kakšnega izboljšanja na gospodarskem polju, toda kmalu pride razočaranje, ki je tem težje.

Pet let traja naša denarna kriza, vse države okoli nas so jo rešile, pri nas pa še nismo dosegli, da bi bil obnovljen obtok denarja. Dalje smo utrpeli hud udarec radi sankcij. Koliko je pretrpela radi sankcij Notranjska! Kompenzacij pa smo dobili malo ali nič.

Dejstvo je, da splošna gospodarska zmeda ni mogla ostati brez posledic za združništvo. Pri tem pa je treba presoditi položaj združništva z vseh vidikov. Ustaviti se tudi ni pri lastnih slabostih.

Združništvo more pospeševati le tam, kjer so člani moralno visoko stoječi ljudje. Živa mora biti zavest, da ne dela vsak samo za sebe, ampak vsi za vse. Sebičnost in koristolovstvo je smrt vsake zadrugne. Naše javno mnenje in naša javna pravost tozadevno hitro padata. Vedno bolj se širijo slabe navade in razvade med nami. Pa smo govorniki, da bomo kulturno vplivali na druge.

Štiri leta n. pr. se je vpijalo, da vzamemo primer, o brisanju dolgov. Najbolj pa je vpij tisti, ki se je zadovoljil s spekulacijami, s potratnim življenjem, ki je igral podeželske in malomestne možnosti in hotel potem breme svojih dolgov prevladati na splošnost, na državo. Res je trpel radi padca cen tudi kmet, ki je prišel po nesreči v dolgove, toda takih ni bilo dovolj in tudi niso bili tako glasni. Demagogija, da ne bo treba plačati dolgov, je demoralizirala dolžnike in je napravila veliko škodo denarnim zavodom. Demagogija je povzročila tudi, da je padlo zaupanje v denarne zavode in ubila tudi kmetov kredit in odprla vrata novemu oduševstvu.

V takih razmerah so tudi mali upniki-vlagatelji hoteli prodajati svoje terjatve. Trgovina s knjigami je pokazala v nekaterih primerih, kako izrabljajo neodgovorni elementi neumnost drugih iz čistega koristoljublja. Spretni agenti so organizirali kampanjo, da bodo radi brisanja kmetijskih dolgov izgubili vlagatelji. Knjižice prestrašenih vlagateljev pa so jim letele v naročje. Iskali so potem dolžnike raznih zavodov ter pri tem seveda lepo zaslužili.

Združno delo

Zgledi goljufij, ki so bili svoječasnno zelo redki, so postali pri nas že kar številni, saj zgledi vlečejo. Tudi stalno iskanje podpor zadrugam pri merodajnih faktorjih se je zelo razpaslo in po navadi ne pridejo pri tem na vrsto najpotrebnejše zadrugne.

Iz takih razmer nastajajo za združništvo stalno nove težkoče. Koliko težav in sitnosti imajo člani načelstva, ki jih poprej niso poznali. Zadrugne, ki so izgledale močne, so prišle v težave, ker je padla vrednost zemljišč, ker so izgubili na obrestni meri in ker so jim škodovali najrazličnejše uredbe. Težko stanje našega združništva se vidi iz tega, da je doslej zaprosilo za zaščito 166 članic Zveze.

Še danes nimamo novega združnega zakona, katerega projekt je izdelan že celo vrsto let. To dokazuje najbolj nazorno težave združništva v naši državi.

Ogromno škodo so naše zadrugne prestale v zadnjem letu radi davčnega vijaka. Vse zadrugne, če so oproščene ali niso druzbenega davka, bi morale delati prijave za ta davek po formulirjih, ki veljajo za velike delniške družbe. Iz tega se vidi, kako malo je razumevanja za združništvo v gotovih krogih. Potrebno je poudariti, da združništvo pričakuje več razumevanja tudi pri tujakšnih oblasteh, posebno kadar gre za primere, kjer se besedilo zakona tako stiska, da ostane samo še črka brez duha. Tako navajam za primer, da je dala zadruga električni tok železniški postaji in zato izgubila oprestitve od družbenega davka. Sikanirana je bila zadruga, ker so njeni člani kupili pri zadrugi blago in ga potem porabili za letoviščenje, ki so pri njih stanovali, češ da dela z nečlani. To je potrebno poudariti zlasti zato, da bi enkrat za vselej izginilo tisto prazno besedičenje, kot da združništvo uživa nekakšne posebne prednosti, ki uničujejo potem trgovce. Ugodnosti zadrug so domalega vse izginile.

Mnoge zadrugne ne izpolnjujejo svojih obveznosti do zveze, kar je grajala tudi glavna zadruga zveza v svojem revizijskem poročilu.

Zveza je dobila, potem ko je njeno poslovanje pregledala v doli 3 mesecev posebna komisija, zaščito počenši s 27. aprilom letos.

Lani je zveza v smislu tedaj veljavne uredbe izdelala odplačilni načrt za kmete. Toda komaj kakšnih 25% dolžnikov je plačalo določene obroke, toda vsi drugi ali niso hoteli ali niso mogli plačati.

800 milijonov kmečkih dolgov

Na zahtevo kmetijskega ministrstva so morale zadrugne zbrati podatke o kmečkih dolgovih pri zadrugah. Ti podatki kažejo, da je kmečkih dolgov v Sloveniji pri zadrugah okoli 550 milij. din, od tega pri članicah Zadrugne zveze 350 milijonov. Vseh kmečkih dolgov bo v Sloveniji okoli 800 milij. din pri 45.000 dolžnikih. Če bi bila brisana polovica dolgov, kar pa ne bo točno, bi bilo tedaj brisanih 400 milij. din. Utrpele pa bodo pri tem naše zadrugne, ker bodo nekatere popolnoma, nekatere delno izgubile svoje rezerve, kar bo zneslo nad 20 milij. din.

Delo Zveze.

Zveza je lani izvršila 389 revizij in dejansko ni imela nobenih zaostankov. Težje pa je bilo v tekočem letu, ko je nenadoma umrl nadrevizor g. V. Pušenjak. Zveza je sestavila v svoji pisarni 155 računskih zaključkov in pregledala 60. Revizorji so se udeleževali občnih zborov in v posebnih potrebah se našli zadrugi. Zlasti je mnogo dela dalo napravljanje prošelj za zaščito. V letih krize je zastalo tudi propagandno delo, vendar se še vrše številni tečajji. Zveza je kot prejšnja leta izdajala svoje glasilo »Narodni gospodar«.

Poročilo nadzorstva

Sledilo je poročilo nadzorstva, katerega je podal načelnik g. Ignacij Zaplotnik. Iz njegovega poročila, ki je pokazalo vno nadzorstva pri pregledovanju poslovanja zveze, posnemamo, da je nadzorstvo posebno pregledalo, kako se plačujejo večji krediti pri Zvezi ter ugotovilo da so se krediti pri zvezi lani zmanjšali za 5,4%. Podrobno je analiziral vse važnejše postavke aktiv in pasiv ter račun izgube in dobička. Posebno prav je prišlo zvezi zvišanje tečajev državnih papirjev, ki so omogočili kritje velikega dela režij zveze.

Nato je glavna skupščina odobrila računski zaključek zveze.

Ravnatelj dr. J. Basaj je nato prečital revizijsko poročilo Glavne zadrugne zveze odn. njenega revizorja g. dr. V. Goriana. Malenkostni nedostaki izključno formalnega značaja so bili po sklepu načelstva že odpravljeni. Zlasti zanimivo je njegovo poročilo, ki ugotavlja, da je zaradi krize zastalo posebno gospodarsko življenje v perfernih krajih, države, dočim se v središčih države še opaža živahnost v gospodarskem življenju zaradi zbiranja denarja v državne svrhe.

Debat o likvidaciji kmečkih dolgov.

Pri poslednji točki dnevnega reda se je razvila posebno obsežna diskusija, ki se je dotikala predvsem vprašanja nadaljnj kmečke zaštite in pa stališča združništva ter njegovega nadaljnjega poslovanja na podlagi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov.

V debati je bil sprejet predlog g. dr. Basaja, v katerega obrazložitev je dr. Basaj povedal naslednje:

Za likvidnost naših posojilnic

Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov daje kmečkim dolžnikom pri posojilnicah na splošno 50% brisanje njihovih dolgov in odplačevanje nebrisanega dolga v 12 letih po 4,5%. Toda to gre tudi v breme posojilnic, ki bodo morale dati v ta namen v desletnih zbrane rezerve in še polovico deležne glavnice. Ugodnosti nizke obrestne mere in odplačevanja v 12 letih pa padejo v večji meri na posojilnice, kot so pa dane dolžnikom. Posojilnicam je namreč priznana le 3% mera za terjatve na tek. računu pri Priv. agrarni banki in za obveznice celo 20 let. Iz 3% bonov ne morejo posojilnice računati na likvidnost, dokler ne bo tudi na razpolago lombardnih posojil pri Narodni banki po 3% v zadostni meri. Pa tudi potreba za novo kreditiranje kmeta diktira nujno likvidnost. Zato:

Delegati »hrani« na glavni skupščini Zadrugne zveze, v imenu stoliščev varčevalcev zahtevajo, da vlada zaradi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, uveljavi še drugo uredbo o likvidnosti posojilnic in poskrbi tudi za potrebna sredstva zaradi likvidnosti posojilnic.

Posamezni delegati so povedali tehtne misli o nadaljnjem poslovanju zadrug in pretresali najrazličnejša nejasna vprašanja ki se bodo pojavila z izvedbo uredbe. V debati je sodelovalo veliko številno govornikov, katerim sta odgovarjala na posamezna vprašanja gg. Gabrovšek in dr. Basaj ter pojasnjevala razna določila uredbe. Popoldne po 1 je bilo zborovanje zaključeno.

Skoro 7 milijonov vpisanega 6% posojila

Vpis 6 odstotnega obligacijskega posojila lepo napreduje. Tudi drugi dan vpisovanja novega 6 odstotnega obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske je pokazal ponovno veliko zanimanje javnosti za to posojilo. Tako so bile tudi danes podpisane znatne vsote novega posojila. Po podatkih mestne hranilnice je bilo pri njej v prvih dveh dneh, torej v soboto in ponedeljek, vpisano v gotovini bodisi s prenosom iz starih vlog ter terjatve na tekočem računu 6.756.000 din. Ta podpis se je razdelil sledeče: 241 komadov po 1000 din, 137 komadov po 5000 din in 583 komadov po 10.000 din. To je lepa vsota, ki kaže, da bo posojilo gotovo vpisano v celoti, torej 20 milj. din. Seveda je poleg vsega treba še vpoštevati, da so to samo vpisi pri mestni hranilnici, dočim od drugih vpisnih mest še nimamo poročil.

Pridobnina v Mariboru

V času od 7. do 19. septembra so se vršile na davčni upravi razprave o pridobnini. Za Maribor je znašel letošnji predlog 49.108.970 Din. Davčni odbor ga je znižal ter znašel sedaj končna ocena 42.159.200 Din, to je za 14,15%. Lansko leto je znašel predlog 43.660.720, ki je bil znižan za 10%, ter je znašala končna ocena 39.280.700 dinarjev. Kljub precej višji letošnji končni vsoti pa so bila znižanja pri razpravah davčnega odbora letos mnogo izdatnejša, kakor lani. Deležni so jih bili predvsem obrtniki in trgovci, ki so z izidom letošnjih razprav prav zadovoljni. Razlika v primeri z lansko in letošnjo oceno gre v glavnem na račun tekstilne industrije, ki je bila letos znatno višje ocenjena, kakor prejšnja leta.

Licitacija za gradbo cest v Sloveniji. Dne 14. oktobra bo pri IV. arm. obl. v Zagrebu ob 11 ofertalna licitacija v skrajšanem roku za gradbo cest v Sloveniji. Proračunska vsota znaša 3.475.803,88 dinarjev.

Ce imate še tako visoke zahteve:

s Chlorodontom

boste gotovo zadovoljni

Jugoslovanski proizvod

Funt je popustil na 249

Danes je nastopilo nadaljnje pomirjenje na deviznih trgih. Tečaj za angleški funt, ki je bil v primeri z drugimi devizami previsok, je bil danes znižan od 250 na 249. Privatno blago pa je še cenejše. Narodna banka je dajala vse zahtevane količine blaga, vendar je zanimivo, da v Ljubljani sploh ni bilo povpraševanja za funte, kar je tudi razvidno iz borznih notacij.

*

Pretekli teden je bil na naših borzah kaj živahen promet. Poročali smo že, da je na štirih borznih sestankih znašel promet na ljubljanski borzi 7.211 milij. din (prejšnji teden 7.757 milij.). To je bil samo devizni promet. Na zagrebški borzi je znašel pretekli teden promet v vrednostnih papirjih 2.535 (prejšnji teden 1.387) milij., promet v devizah pa skupno 40.727 (33.611) milij. din, od tega največ v zasebnih kliringih: 32.752 (30.399) milij. din.

Na belgrajski borzi je znašel promet v vrednostnih papirjih 8.673 (prejšnji teden 7.660) milij. din, v devizah pa 30.823 (30.447) milij. din, največ je bilo prometa v angleških funtih (72.000).

Kliring CSR: Kč 151:34

V ponedeljek se je tako v Čekoslovaški kot pri nas izvršila obnova vplačil v kliring; od tega dne dalje so zopet možna plačila v kliringu.

V soboto so začele poslovati čekoslovaške borze, vendar za devizo Belgrad še ni bilo nobenega tečaja. Na praški borzi je bil edino le za beležen tečaj za valuto Belgrad in sicer dne 10. oktobra 58,70—58,80, dočim je znašel tečaj dne 3. oktobra 54,40—54,70. Tedaj je deviza Belgrad notirala 55,6366—55,3866 (nominelno).

Sedaj je določen tečaj za preračunavanja v našem kliringu s Čekoslovaško na 117,733 brez prima in 151,338 s primom (za 100 čl. kron toliko Din). V petek, dne 25. septembra je znašel uradni tečaj za Prago s primom 180,47—181,58.

V Ljubljani danes še ni bilo notacij za Prago, pač pa je beležil Zagreb tole Prago: 151,93—153,04.

Lira v kliringu 229:83

Kot znano, datira obnova trgovinskega prometa med našo državo in Italijo že s 1. oktobrom, toda radi velikih dogodkov, ki so med tem nastopili na mednarodnih valutnih trgih, posebno pa radi devalvacije lire, zaenkrat še sporazum ni stopil v veljavo. Z današnjim dnem, 12. oktobrom 1936 pa je Narodna banka določila za italijanski kliring tale obračunski tečaj: 178,08 s primom in 228,83 Din s primom. Z ozirom na prejšnje izredne razmere v plačilnem prometu z Italijo tečajeve ni mogoče primerjati s prejšnjimi tečaji. Po prejšnjem stanju je bil obračunski tečaj za plačilo uvozov iz Italije 355,40.

Likvidacijska bilanca Feniksa

Izdelana je bilanca Feniksa za dan 8. aprila 1936, torej za dan likvidacije. Ta bilanca izkazuje prezadolženost družbe za 477,88 milijonov šilingov, kar odgovarja približni cenitvi deficita družbe. V naslednjem podajamo glavne podatke o stanju družbe v Avstriji in v državah, kjer je družba poslovala, v milijonih šilingov:

	obveznosti	kritje	primanjiljaj
Avstrija	290,08	37,28	252,80
Jugoslavija	22,96	11,98	10,98
Čekoslovaška	233,76	116,67	117,09
Madarska	31,87	24,85	7,02
Poljska	33,62	29,67	3,95
Egipt	4,30	1,83	2,47
Belgija	3,13	2,12	1,01
Orčija	3,74	2,27	1,36
Italija	17,62	12,14	5,48
Liechtenstein	0,15		0,15
Palestina	3,32	1,74	1,76
Spanija	4,21	3,62	0,59
Sirija	0,61	0,21	0,40
Turčija	1,67	1,29	0,38

Holandski, romunski in bolgarski portfelji v tem pregledu niso izkazani, ker so bili že prodani. Ravnotlako niso izkazani portfelji v Nemčiji in Franciji, ki bilancirajo aktivno. Posebej tudi ni izkazana Švica.

*

Licitacije: Dne 13. oktobra bo pri dravski stalni vojni bolnišnici v Ljubljani ofertalna licitacija za nabavo marmelade, suhih sliv, limon, rozin, kakava in kolinske eklorije. — Dne 14. oktobra bo pri komandi 39. pešpolka v Celju ofertalna licitacija za nabavo krompirja, zelja, čebule, kave, čaja, praženega ječmena ter kavih konzerv. — Dne 19. oktobra bo v intendaturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo krompirja, riža, grisa, geršila, testenin, svinjske masti, olja, paprike, kislega zelja, praženega ječmena, kavih konzerv, čebule, kisa in čaja. — Dne 16. oktobra bo v pisarni inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za popravilo objektov kasarne Vojvode Mišiča v Ljubljani. — Dne 16. oktobra bo v intendaturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo testenin, olja in paprike za ljubljansko garnizijo.

Borza

Dne 12. oktobra

Denar

V zasebnem kliringu je danes avstrijski šiling na ljubljanski borzi narastel na 8,50—8,60, na zagrebški borzi na 8,4150—8,5150, na belgrajski pa na 8,4348—8,5348. Grški boni so beležili v Zagrebu 90,15—90,85, v Belgradu pa 90,44—91,14.

Angleški funt je v Ljubljani popustil na 249 blago, v Zagrebu na 247,9150—249,5150, v Belgradu pa na 248,20—249,80.

Nemški čeki so v Ljubljani neznatno popustili na 14,35—14,55, v Zagrebu na 14,200—14,4650, za konec novembra na 13,87—14,07. V Belgradu so popustili na 14,0113—14,2113.

Ljubljana. — Tečajji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2307,66—2322,26
Berlin 100 mark	1735,53—1749,41
Bruselj 100 belg	727,45—732,51
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	218,55—220,60
Newyork 100 dolarjev	4288,50—4324,82
Pariz 100 frankov	201,66—203,10

Promet na zagrebški borzi je znašel brez kompenzacij 2,138.740 dinarjev.

Promet na belgrajski borzi je znašel brez kompenzacij 1,116.000 dinarjev.

Curih. Belgrad 10.00. Pariz 20.245. London 21.285. Newyork 433.75. Bruselj 73. Milan 22.85. Amsterdam 231.50. Berlin 174. Dunaj 72.50. Stockholm 109.75. Oslo 106.95. Kopenhagen 95. Praha 15.25. Varšava 81.50. Budimpešta 85.75. Atene 3.90. Carigrad 3.45. Bukarešta 3.25. Helsingfors 9.38. Buenos Aires 1.21.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 82—84, agrarni 48—49, vojna škoda promptna 372—377, begluške obveznice 67—68, 8% Blerovo posojilo 87—88, 7% Blerovo posojilo 77—79, 7% posojilo Drž. hip. banke 89—90, Trboveljska 180—190.

Zagreb: državni papirji: 7% investicijsko posojilo 83 denar, agrarni 48,50 denar, vojna škoda promptna 375—376 (375, 376), 11 374—377, 12 372—376, begluške obveznice 68,50—70, dalmat. agrarni 66 blago, 8% Blerovo posojilo 85—86 (85, 87), 7% Blerovo posojilo 75—77 (77, 75, 78) — Delnice: Priv. agrarna banka 205—210, Trboveljska 170—180 (190), Isis 15—25, Osj. sladk. tov. 140—150.

Belgrad, državni papirji: agrarni 49—50 (50), vojna škoda promptna 373—374 (372,50, 375, 377), 10. (377), 11. 376 blago (377), begluške obveznice 68,50—69,50 (70, 69,50); 68,25 blago. 8% Blerovo posojilo 86,50—87, 7% Blerovo posojilo 77—77,50 (77), 7% stab. posojilo (83). — Delnice: Narodna banka 7000—7100 (7100), Priv. agrarna banka 200,50—202,50 (202, 205).

Zitni trg

Zitni trg je nadalje evrst. Blaga ni na ponudbo, na drugi strani pa je stalno povpraševanje. Kajti bilo je mnogo zaključkov, katere je treba sedaj kriti. Poleg tega je bilo za prodajo ponudeno mnogo blaga Prizadu, kar je vse treba sedaj v izogib večjim stroškom in zapadu kavejce kriti. Na drugi strani pa, kot smo morali poročati vse zadnje dni, ni ponudbe. Kmetje zaradi trajno neugodnega vremena ne morejo spraviti koroze niti opraviti najnujnejših poljskih del. Dokler ne bodo ta dela končana, tako dolgo tudi ni pričakovati večje ponudbe na trgu. Naše cene so za želpovsko blago narasle že na 175. Tudi koroza je nadalje evrst ter stane umetno sušena 92—94. Blaga je malo, pa tudi sušilnice so svoje večje partije že podelale, novih dovolov pa ni. Pričakuje se, da bo kupčija s korožo oživila šele v novembru. Tedaj bo golovo tudi dana jasnejša slika o položaju, kar bo tudi pripomoglo k oživiljenju kupčije.

Notacije za korožo na ljubljanski borzi so nadalje povišane.

Ljubljana. (V oklepajih notacije zadnjega borznega sestanka z dne 8. oktobra). Pšenica: ban. 79 kg 2% in bč. 78 kg 150—155 (150—155), bos. 77 kg 4% 145—150 (145—150), rž nova 72 kg 2% 125—127 (125—127), ajda 140—145 (140—145), oves: slav 105—107 (105—107), koroza: letina 1935 bč. in ban. 104—106 (102—104), šinkvantin srem. 128—130 (126—128), umetno sušena za konec okt. 92—96 (90—91), umetno sušena za december 94—96 (92—94), moka nišla ban., bč. 250—255 (250—255), št. 2 230—235 (230—235), št. 5 210—215 (210—215), otrobi debeli 150—110 (105—110), drobni 85—88 (85—88).

Novi Sad. Pšenica (78 kg 2%) bč. ladja Tisa, Begej 172,50—175, srem. ladja Sava 169—171, slav. srem. 160—162,50, srem. ladja Donava 170—172,50, bč. ban. ladja Donava in Kanal 170—172,50, bč. ban. 158—162,50. — Oves: bč., srem., slav. 90—92. — Ječmen: bč., srem. 64 kg 102—105, pomladni neizprem. — Koroza: bč., srem. 103—105, ban. 101—105. — Moka: bč., ban. og ogg 245—260, št. 2 235—240, št. 5 205—220, št. 6 195—200, št. 7 150—160, št. 8 105—110; srem. slav. og ogg 240—255, št. 2 220—235, št. 5 200—215, št. 6 180—195, št. 7 150—160, št. 8 105—110. — Otrobi: bč., srem., ban. 78—82,50, bč. ladja 82,50—85. — Vse ostalo neizprem. Tendence evrstate. Promet živ.

Dr. Šavnik zopet redno ordinira

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 13. oktobra 11.00 Solska ura: Ob obletnici smrti kralja Aleksandra I. Zelimtelja: Na Oplenju 1921 in 1936 (Josip Lapažne) — 12.00 Po slovenskem severu (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, sporod, obvestila 13.15 Reproucirat koncert na wurliških orglah — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Koncert Radio-orkestra — 18.40 O islamu (g. urednik France Tereševaj) 19.00 Čas, vreme, poročila, sporod, obvestila — 19.30 Nac ura: Slovenska — starina kot motiv v naši mladinski književnosti (dr. Marija Ilić-Agapov iz Belgrada) — 19.30 Zabavna ura: Foxi-mukiti novosti — 20.00 Prensos iz zagrebške opere: Bolšaja Sirota: »Stanes« in »Grabneljak«. Vreme, glasbeno predavanje (V. Ukmar), v odmoru: čas, vreme, poročila, sporod — 22.30 Pol ure lahke glasbe (plošče).

Drugi programi

Torek, 13. oktobra: Belgrad 1: 20.00 Simfonični koncert — 22.30 Kavarniška godba. — Belgrad II: 20.00 Lovišča v Jugoslaviji. — Zagreb: 20.00 operi »Stanes« in »Grabneljak«. — Dunaj: 20.00 Prensos iz Budim. poste — 22.30 Regerjev godalni kvartet

Malibran

Slavna pevka pred sto leti

V teh dneh je preteklo 100 let, odkar je prav mlada in žalostno umrla ena izmed najčudovitejših umetnic, kar jih pozna gledališka zgodovina. Na njej so se izpolnile grške besede, da ljubljenci bogov zgodaj umrejo. Marija Malibran je imela izredno življenje: ko ji je bilo 5 let, je že nastopila na odru; ko ji je bilo 17 let, je bila že slavna; z 20 leti je bilo njeno ime znano staremu in novemu svetu, in ko je imela 28 let, je že umrla.

Marija Garcia — to je bilo njeno pravo ime — je bila španske krvi. Njen oče je bil slavni pevec Andaluzije, Manuel Garcia, njena mati je bila iz Baske. A rojena je bila Maria Garcia v Parizu, kjer je bil njen oče nameščen pri italijanski operi. Ko je imela tri leta, je prišla v Italijo in je romala s svojim umetniškimi starši venomer iz kraja v kraj, tako da je znala gladko govoriti francosko, italijansko, nemško, špansko in angleško.

Njen oče je bil njen prvi učitelj, darovit, a strog, neizprosni, celo robat učitelj. Pravijo, da so se ljudje večkrat zbirali pred hišo in so vsi prestrašeni poslušali grozotne krike otroka, ki so ga slišali skozi okno. »Saj je le španski pevec, ki poučuje svojo hčerko,« so dejali sosedje. V Neaplju je petletno dekletce prvokrat nastopilo. Tedaj je sovražila gledališče z vsem otroškim srdom, ker so jo radi njega tolikanj mučili.

Ko ji je bilo 17 let, je morala v Londonu, ko je primadona nenadoma zbolela, nepripravljena nastopiti v »Seviljskem brivcu« in prevzeti glavno vlogo. Dosegla je pa tak mogočen uspeh, da so jo koj za ostali del sezije, za šest tednov, nastavili in sicer za plačo, ki je bila tedaj bajno visoka, za sedanjih 40.000 Din.

Potem se je družina odpravila v Ameriko, kjer je Garcia ustanovil laško opero, ki je po dvakrat na teden dajala predstave in je bila opera vselej, vprav radi Marije, do zadnjega kotička razprodana. Toda — mlado dekle ni imelo nobenega veselja. Primadona, ki so jo vselej hrupno pozdravili, ki je vsak večer zaslužila po 3000 dinarjev, se je morala še zmeraj vaditi pri očetu, ki jo je tudi prepeval in trpčnil, če mu ni zapela do pičice natančno. Tako

zares ni bilo nič čudno, da je prav rada privolila v zakon s francoskim bankirjem Evgenijem Malibranom, čeprav je bil skoraj 30 let starejši ko ona. Oče se je slednjič dal preprostiti in jo je pustil poročiti se. Sam je pa odpotoval v Mehiko.

Marija, zdaj madame Malibran, je bila vsa srečna, da se bo mogla odpovedati gledališču in se povsem posvetiti možu in domu. Toda — drugače ji je bilo usojeno. — Njen zakon ni bil srečen in mimo tega je njen mož izgubil banko. Da bi si kaj prislužila, se je Maria Malibran zatekla k gledališču in se vrnila v Evropo, kjer je bila splošno znana, si je pridobila pot v gledališče. Ko je prvič nastopila, si je pa že vse osvojila. Odtlej je bilo njeno življenje en sam uspeh, ena sama zmago-slava pot imenitne pevke. Vsa mesta in dežele so kar teknovali druga za drugo, da so jo dobile na svoja gledališča. V Milanu je morala nekoč posredovati policija, tako je bilo občinstvo navdušeno zanj.

Malibran pa ni bila samo največja pevka svoje dobe; bila je tudi duhovita igralka na klavir, darovita risarka, drzna jahalka, a predvsem ženska toploga, otroškega srca in tako dobra da so kar bajke pravili o njeni dobroti.

Vnovič se je poročila z umetnikom na violino, Charlesom de Beriotjem, kar jo je popolnoma osrečilo. Leta 1835 se je poročila z njim. Samo leto dni je uživala svojo srečo. Nekega lepega septembarskega dne leta 1836 se ji je v londanskem Hyde-parku splasil konj in jo vrgel na tla. Zdelo se je, da je okrevala po tem padcu in je s svojim možem odpotovala v Bruselj, odtod pa v Manchester, kjer bi bila morala nastopiti na neki slavnosti za plačo 8000 dinarjev za en sam večer. Prvi večer je minil brez motenj, a drugi večer je omedlela in so jo odnesli iz koncertne dvorane v hotel, kjer je več dni trpela strahovite muke in je 23. sept. 1836 radi notranjih poškodb umrla.

Na trgu Vich pri Barceloni se kupijo zgodovinski zakladi škofovske palače. Rdeči so bili vdrti v to svetleče španskega naroda in so neprecenljive vrednote zvelikli na trg in jih tam uničili.

Največje in najmanjše na svetu

Najvišja gora sveta je Mount Everest, ki meri 8840 m. Največja globina morja je pri otokih Filipinih, in sicer 10.000 m. Mogoče bodo kdaj odkrili še globlje globine. Najdaljši reki sta Mississippi in Missouri, čeprav sta Nil in Amazonka reka skupaj prav tako dolgi.

Izmed stvari, ki so jih naredili ljudje, je Empire State Building v New Yorku največja zgradba, a najmanjša, popolnoma dovršena hiša je pa najbrž hiša za lutke, ki je last angleške kraljice Mary.

Neki mehanik, Beale, je sestavil električni stroj, ki je le 2 cm dolg. Motor tehta le četrt unče,

velikosti vodne kapljice dali v eni sekundi toliko vode, kolikor je v 100 letih izteče čez slap Niagara.

Največja živeča žival je kit in glede na obseg in težo prekašajo kiti najbrž vse živali, karkoli jih je kdaj živel na zemlji. Mogoče so bili pradedni dinosavri daljši ko kiti, a njih dolžina je obsegala tudi rep. Še zdaj živijo črvi, ki so nemara tudi 27 m dolgi, kar je tudi največja dolžina kita. Najmanjše živali dobimo v majcenih živalskih bolezenskih kaleh. Nekatere so baje tako majhne, da jih niti z najboljšim drobnogledom ne moremo opaziti. O njih bivanju sklepamo po tem, ker povzročajo kemične in druge učinke.

Največji človek je pač irski orjak O'Brien, ki je višji ko 2 metra. Toda Američan Robert Wad-lon je bil že tolikšen, ko mu je bilo 15 let. Tudi o drugih poročajo, da so bili še večji ko O'Brien; vendar o drugih nimamo točnih podatkov.

Najmanjši človek, ki biva še kot okostnjak na svetu, je bil samo pol metra velik.

Najmanjši sesalec je pritlikava miška, ki meri 5 cm v dolžino. A vretenčarji imajo še manjšega člana in to je majhna ribica, pandaka, ki živi na Filipinih; popolnoma dorasla je dolga komaj 6 milimetrov.

Med rastlinami in cvetjem dobimo najrazličnejše velikosti, od mikroskopičnih bitij do listov Viktorije Regie, ki so široki po poldrug meter in morejo nositi več otrok.

Najtežji človek je pač neki Kalifornijec, čigar ime ni znano in ki tehta 394 kg. Neki Danijel Lambert, ki je umrl l. 1809., je tehtal 370 kg. Najobsebnostna ženska sveta je bajé »Little Alpine«, ki

Izvrstni ustnik za gospode z brado.

»Pogrnjeno je, pa nobenega ni.«

tehta 350 kg. A znanstveno priznani rekord najdebelejše ženske ima Katarina Smith iz New Yorka, ki je bila kuharica in je l. 1930. umrla 280 kilogramov težka.

Vendar: Vse te veličine in manjšine so neznanke spričo zvezdnega oblaka, ki vsebuje sončni sestav! Pravijo, da je širok 100.000 svetlobnih let, to se pravi, 100.000 let bi hodila luč skozi, dasi napravi svetlobo v eni sami sekundi 186 tisoč milj! Ni znano, ali imamo še večje zvezdnate oblake, dasi bi imeli dovolj prostora. Razdalja najoddaljenejših, doslej odkritih meglenih lis do zemlje je 300 milijonov svetlobnih let! Toliko časa je svetloba na potovanju, s katero zdaj teleskopi fotografirajo najoddaljenejši sorodniki sonca.

Glede na majhnost je znanost že daleč preko jmanjših kali in pozna druga bitja, ki jih je moči videti le z najmočnejšimi drobnogledi. Drobnogledi nam morejo razkriti stvari, ki so tako majhne, da bi jih moralo biti 75.000 v eni vrsti, da bi dosegle dolžino 1 centimetra. Toda nevidni atomi, elektroni in drugi delci snovi so še manjši. Te najdrobnejše stvarce so v primeri s človekom tolikšne, kot je človek v primeri z zvezdnatim oblakom in meglenimi lisami.

Najglasnejši odmev, ki so ga ljudje sploh kdaj slišali, je bila eksplozija ognjenika Krakatau

l. 1883., v morski ožini Sunda. To grmenje so slišali 3000 milj daleč. — Najglasnejša godba, ki so jo sploh kdaj slišali, je bila orjaška angleška godba 1000 godbenikov l. 1860. v Londonu. Pravijo pa, da ta hrup godbe ni bil niti za stobilijonski del tako glasen, ko grom, ki ga je povzročil Krakatau. — Najnežnejši glasovi sveta so pa glasovi žuželk, ki bivajo v notranjosti sadežev ali cvetic.

Najnižji zvok, ki ga uporabljajo pri glasbi, je najnižja nota nekaterih večjih orgel, ki zaniha samo 16 krat v sekundi. Stroji pa časih proizvajajo še nižje zvoke, a ne slišimo jih kot zvoke, marveč jih občutimo kot drhtenje ozračja. Najvišja nota najpopolnejše klavijature zaniha v sekundi 5120 krat. To je za dva tona višje ali za 500 nihajev več v sekundi kot najbolj vreseč zvok flavte »pikole«.

Vreseči glas ali čirikanje kake žuželke zaniha 15.000 krat v sekundi. Rožljanje ključev pa vsebuje še višje zvoke in zato preizkušajo nekateri inženjerji radiomikrofone z rožljanjem ključev, da doženejo zmoglost mikrofona.

Znanstveni aparati morejo proizvajati v sekundi po 150 tisoč ali celo 200 tisoč nihajev; taki zvoki so seveda previsoki, da bi jih mogli slišati, dasi jih kake žuželke ali druga bitja mogoče slišijo.

John Hagenbeck — 70 letnik.

Daleč izven Evrope in svoje domovine, Nemčije, v svoji drugi domovini Colombo na Ceylonu obhaja John Hagenbeck, sin hamburškega prekupčevalca z živalmi, Karla Hagenbecka, svojo 70. letnico. On je starešina (senior) znane hamburške družine Hagenbeckov in je bil 15. oktobra leta 1866 rojen. Komaj je imel 20 let, je odšel na otok Ceylon in je začel svojo življenjsko pot kot zalagatelj nemških in angleških ladij. Z leti je razširil svoje podjetje in se udeleževal kot lovec na velike zveri. Pred izbruhom svetovne vojne pa je bil mahoma na tleh. Obsojen je bil na smrt zaradi osamljene spijonaže, a potem so ga pomilostili. Vsa posestva pa so mu Angleži zaplenili in leta 1915 se je reven vrnil v Nemčijo. Leta 1928 se je smel spet vrniti in je spet na Ceylonu pri svojem podjetju.

„SLOVENEČ“

pred 60 leti:

V četrtek, 12. oktobra 1876.

Slovan gré na dan.

Sedanji svet sploh težji po slavi, vzlasti kar čuje, da Slovan gre na dan. Po njej hrepenijo posamezniki, po njej hrepenijo celi narodi...

Kako pa pride narod do časti in slave? — »Kjer je um vodja trum, zmaga se dobi; kjer sreč sód' vrsé, zmaga ne zbeži« — tako poje pesnik prav in po resnici. Ko je pred nekaj leti glasoviti Benedek nad Prusa šel bil z mogočno vojsko na Češko, rekel je neki predzrno: »Bog naj ostane le z mirom, bomo že opravili mi sami,« — opravi-li so jo tako brezumno, da po grozni izgubi in zmešnjavi naposled še teči niso znali! — In to me skrbi tudi dandanes, kajti — ako Gospod hiše ne zida in mesta ne varuje, trudijo se zidati in varhi zastoj.

Kaka pa bode sedaj, kedar se na vzhodu pripravlja osodna določba? Po najnovejših novicah se sklepata Rus in Prus na Tolijan; nasproti pa naj morda celó brez Francoza družita se Avstri-jec in Angličan. Kako bode mogoče po tej poti dospeti do slave? — »Da so Slovani, dasi v sivi starodavnosti komaj poznani, dosegli veliči-no, kakoršne ni dosegel noben drug narod; da so, predno sta Rim in Bizanc poznala njih ime, strašni in daleč razprostrli stali zmorni, države razdevati pa sodevali; da še sedaj skoro pol Evrope pa Azije imajo v oblasti ali vsaj v lasti; da noben na-rod pozornosti zgodovinarja modroslovca in dr-žavnika ne zasluži tolikom, kot slovanski, o tem so se med učenim svetom že zedinili;« — tako je pisal naš učni A. Linhart že l. 1791 v II delu svoje Kranjske zgodovine. — Ali je zdaj vendar res to, kar je pisal tedaj? —

Pa — čujte, kaj piše na drugi strani v predgo-voru k II. delu še dalje! »Da so pa med ljudstvi avstrijske monarhije Slovani po čislui in moči nad vsimi drugimi; da bi se Avstrija ravno tako v pravem pomenu kakor Rusja morala imenovati

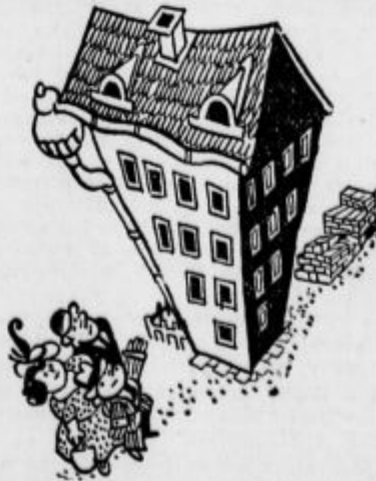
država slovanska, na to pa so bili premalo pozorni. Vendar poglejte le od jadranskega morja skozi notranje Avstrijsko, po Ogerskem, in kra-ljestvih z njim sklenjenih — nekoliko po strani doli proti vzhodu — po Galiciji in Vladimiriji po Sle-ziji, Moravski in Česki, štejejo potem milijone Slo-voanov ter sodite, kaj so Avstriji, kaj biti morajo!« — Tako je pisal Linhart konec preteklega stoletja, in potem sôdi Slovenec sedaj, po kateri poti je Avstriji mogoče priti do slave. Resnicki.

„Vsak ima čebelo pod klobukom“

Na Angleškem tako razlagajo izraz »spleen«. Pravijo: »Ta ima čebelo pod klobukom«. Tudi naj-večji in najsilnejši možje imajo svoje »muhe«, ki o njih sami ničesar ne vedo in ki jih drugi s smehljajem »vzamejo na znanje«.

Vsako pozna v Londonu n. pr. slavnega fi-zika sir J. J. Thomsona. Vselej, kadar gre po cesti, se dotika vseh drogov za luč, ki gre mimo njih. To je pač njegova muha, nihče mu je ne zameri, le hudomušno se smehljajo, ko vidijo, da je šel učenjak mimo kakega stebra, ki se ga ni dotaknil in kako se nato naglo obrne, da popravi zamudo. — Lord Astor, v čigar salonih se zbira najvišji svet in ki je za vsakogar visoko odklovanje, če je povabljen k njemu. Ta visoki aristokrat, ki ima kar armado služinčadi, ima pa to muho, da si juho zmeraj sam kuha. Vse drugo prepusti kuharju, a juho si mora skuhati sam. — Winston Churchill pa od vsakega pisanja, ki ga drži v roki, nevede odtrga vse štiri vogale, pa čeprav je še taka politična listina. Če v zu-nanjem ministristvu dobijo kako pisanje brez vo-galov, že vedo, da ga je imel Churchill v rokah.

V pregovore je že prišla lorda Han-wortha ljubezen do reda. Kar po ure bo tekla za kom, ki se mu je odvezal čevelj. Na cesti po-zove tega ali onega, naj si pravilno zaveže kravato ali pa gre v kako tujo hišo, da opozori ljudi, naj očistijo kljuko vežnih vrat. — Sir Austen Chamberlain pa se venomer bojuje s svo-jimi manšetami, ki jih zmeraj poriva sem in tja ali vsak hip zabodna nanje kako koračnico. — Sir Hubert Wilkins, slavni polarni raz-iskovalec, ima to muho, da vedno trobi v svojo trobento, preden se kaj važnega odloči. Pravi, da mu ne more ničesar tako zbrati misli, ko kaka pesem, ki si jo sam zatrobi. — Kdo bi si mislil, da se slavni angleški igralec Charles Laugh-ton tako rad igra z vlakom? Umetnik ima ved-no v svojem kovčegu majhno električno železnico in če si hoče pomiriti živce, se igra z njo. — Bernhard Shaw večkrat stika krog akvarijev in če šine smehljaj po njegovem licu, je dokaz, da se je spomnil kake dobre misli, ki jo bo napisal. — Amelie Mollison, znana angleška letal-ka, si sicer nič več ne zapisuje števil kilometrov, ki jih je preletela, pač pa šteje svoje korake. Ima poseben preletek, ki ji seštevava korake in ki ji zve-čer natančno pove, koliko korakov je napravila tistega dne.

»Pa kako, da ste postavili tako čudovito hišo?«
»Cene za zemljišča so tako poskočile!«

Sprememba vlade na Finskem. Predsednik zbornice in ravnatelj Narodne banke Kallio, ki mu je predsednik finske republike poveril sestavo nove vlade.

a se zavrti 12 tisočkrat v minuti in stroj popolnoma v redu deluje.

Največje električne svetilke na svetu uporabljajo za letalske signale. Najmanjše so pa tako majcene, da jih morejo v gumijasti cevi poriniti skozi grlo bolnika, tako da preiščejo zdravnik notranjost želodca in ga fotografirajo. Najsvetlejša luč sveta prihaja iz majhne svetlobne točke ali iz čaše orjaškega reflektorja »Sperry«. Ta točka je tako svetla, ko lisa iste velikosti na površju sonca. Je pa mnogo zvezd, ki imajo še svetlejšo površino.

Najobčutljivejša znanstvena priprava (instru-ment) sveta je majhna, brezračna cevka, ki že pokaže električni tok šestih elektronov v sekundi. Ti elektroni so tako majhni in jih je toliko, da bi v kaki navadni svetilki 50 Wattov, na površini

Gledališče in koncerti

Franc Liszt: Oratorij „Kristus“

Ze koncem pretečene sezone napovedovani koncert Glasbene Matice ljubljanske se je končno uresničil in postal sedaj v svoji širokopolnostni lep uvod v novo koncertno sezono. Ob njem smo doživeli veličastno Lisztovo umetnino — oratorij „Kristus“, ki ga je izvedel zbor Glasbene matice skupno z orkestrom ljubljanske filharmonije ter s sodelovanjem solistov Zvonimira Zupčeve (soprano), Milene Strukljeve (alt), Antona Drmota (tenor) in Toneta Petroviča (bas). Dirigiral je ravnatelj opere Mirko Polič.

Franc Liszt pomenja v glasbeno razvojnem pogledu mejnik na polju sinfonije in umetnosti. Programsko glasba se je kot posebna umetniška struja razvila tekom XIX. stol. in sicer kot nujna posledica postopne rasti naturalističnega naziranja, ki je potegnilo glasbo z njene neoprijemljivosti — saj je v čisti glasbi oblikovanje tonov od prirodnih pojavov nezavisno — v oprijemljivost s tem, da si je to oblikovanje postavilo za zgled pojave, ki že obstojajo v prirodi ob človeku ali pa se vsaj povdarjeno in oprijemljivo naslonilo na asociacijo. Ta umetniški nazor, ki ga je sprožil in mu dal podlago Berlioz, je na opernem polju izrazil in razvil Wagner, dočim ga je na instrumentalno in posebej na sinfonično umetnost prenesel in ga doledno izvedel Liszt. Značilno pa je pri tem, da se Liszt v tem umetniškem nazoru ni omejil le na posvetno umetnost, temveč da ga je razširil in uveljavil sam tudi v religiozni glasbeni umetnosti. S tem, da je slednje (maše, oratoriji etc.) položil na osnovno tako izrazite programatike, je radi materialistične poteze te miselnosti nehoti vnesel v religiozno umetnost občutno posvetništvo, kot se prav jasno opazi tudi v njegovem oratoriju „Kristus“. Sicer se je Liszt v tem delu močno oprl na staro in religiozno motiviko, kot so razni napevi gregorijanskega korala in druge stare duhovne pesmi in himne. Toda s tem še ni njegova umetniška tudi takisto prežeta religioznega duha, nasprotno se mestoma celo javlja med starimi duhovnimi motivi in med pristno Lisztovo umetnostjo neko nesoglasje vsled stilske razlikovitosti v najširšem pogledu. Toda vse to je nujno z ozirom na bistvo novoromantičnega nazora, ki mu je bila preprostost koronalne melodije v monotonem enoglasju preveč neizrazita in jo je zato poživljal z barvitvo harmoniko ter jo pomenko podsklajeval, ne da bi občutil, kako s tem prenaša povdarek z duhovnosti na čutnost. S tem pa seveda ni rečeno, da se je vse to vršilo stodoletno in da bi n. pr. Lisztov oratorij ne imel v osebi duhovnih-religioznih sestavin. Le čutnosti jim je pri mešal v toliki meri (n. pr. Ustanovitev Cerkve, Cu-dež, ali z druge strani Zalostna je moja duša), da se duhovna vsebina in njeni vtisi večkrat prav daleč umikajo pred neposrednostjo čutnih učinkov, dočim pa zopet drugje (n. pr. Blagri, Stabat Mater) stopajo bolj v ospredje. Mimo tega stilskega presojanja pa se nam v tem delu pokaže Liszt kot silen, polnokrven glasbenik, ki mu je lastna bogata fantazija, dovršeno obvladovanje vseh izraznih sredstev, ki pozna zlasti skrivnosti barvne palete in učinkovitosti barvnih zmesi v ploskvi, za kar mu služi bogata modulacija in živo pestra instrumentacija. Sploh je bistveni značaj te Lisztove umetnine harmoniska ploskovitost in celo tam, kjer se pojavi polifonija (celo fugati), je to romantično arhaizirajoča se ne more otresti navpičnega občutenja. Pri tem pa je Liszt dober arhitekt, toda skoraj bolj v manjših oblikah, (kar je ena izmed odlik njegovega klavirskega ustvarjanja, kjer je vendarle Liszt največji mojster), dočim se v opisovanem oratoriju kar ne more otresti občutka dolgovoznosti, čeprav veš, da je taka raztegnjenost tipična za romantika.

To je bil končni učinek tudi ob podanem koncertu, ko je iz podajanja rasla pred nami umetnina postopoma v lik, kot ga je oblikoval v življenju postopostevni zbor izvajalcev. V izvajanju je vzbujal pozornost predvsem orkester s svojo že zelo visoko stopnjo urbanosti in z veliko mero zvočne lepote, kar budi vero v ugoden razvoj ne le filharmoničnega orkestra, temveč vse naše sinfonične umetnosti. In hvala Bogu da je tako, saj je bilo do zadnjega časa stanje, ko smo se izživljali skoro izključno v vokalni glasbeni umetnosti, ob kateri je stala instrumentalna glasba kot pastorka neboljena, v svoji reakcionarnosti že kar obupno. Orkester je tedaj svoj del podal z dobršno mero raznostranskosti vrednot iz svega sveta glasbene lepote. Prepričevalna je bila enovitost-sorazmernost odtehtanost med instrumenti, kar je rodilo občutek zlitosti zvočnosti in prav nasitne barvitosti; in v kolikor vse to vendar še ni seglo do popolnosti (kontrabasi, deloma pihala in pod.), je vsaj za enkrat ostal vtis, da vse to še lahko nastane, za kar bo seveda potrebno več skupnega vežbanja v smislu tehničnih vaj, kar je neizbežna podlaga za dovršeno igranje vsakega, tudi najboljšega orkestra. Orkester je bil prepričevalen tudi v izrazu, dočim je z druge strani pevski zbor v splošnem zaostajal. Zbor peša na prožnosti in na svežini zvoka. Iz njegovega podajanja ni mogoče doživeti onega živčnega poleta in one žareče iskrenosti, kot je potrebna, da dojemalca notranje razgiba in ga lahko kotno potegne za seboj v svet umetniške lepote, temveč odseva iz njega neka trudna težina in usahla tegoba, nemalo povzročena od nekam uvele zvočnosti, dasiravno se kar čuti izza vsega izredna volja in trud, dati kar moč vse najboljše. In prav to poslednje dejstvo je pripomoglo, da je tudi podajanje zbora seglo do tja, kjer je mogoče celotni izvedbi priznati dostojno umetniško podobo. K njej pa so pridelali svojo dopolnitev tudi pevci-solisti, dasiravno jih je Liszt v tej svoji umetnini potisnil močno v ozadje in so njih deleži kaj skromni. Pa je vendarle ugodno prevzela lepota petja sopranistkinje gđ. Zupčeve, mezzosopranistkinje g. Strukljeve, tenorista g. Drmota, baritonista g. Kolacia in basista g. Petroviča. Če je bilo petje sopranistkinje vsled izrazite koloraturne tipike novoromantičnim potezom umetnine nekoliko manj sorodno, jim je bil bližji poln zvok mezzosopranistkinje; prikladna in izrazita pa je bila tudi lepota tenoristovega in basistovega podajanja, ki se je obenem zelo ugodno med seboj družila, dočim se je baritonist bolj izrazno kot glasovno povzpela. — Dirigent je vložil v delo vso svojo moč in sposobnost, s katero je izoblikoval podobo, ki se je pristnosti umetnine močno približala. V podajanju je stopnjeval zlasti mesta, ki eo napeta v zunanem izrazu in ves razsežen zbor izvajalcev je vodil dosledno in trdno. Pač bi z večjo dinamično izoblikovanostjo in mestoma z večjo izrazno subtilnostjo mogel umetnino v estetski prepričevalnosti podkrepiti, a je že v danem okviru izrazil iz nje živ umetniški učinek. — Škoda, da so izvedbi nedostajale orgle; s tem se je marsikaj lepote izgubilo. Harmonij (povrhu še slabo igran) je bil stvari bolj v nadlego kot v prid!

Koncert je bil izveden v prenovljeni Filharmonični dvorani. Odbor Glasbene Matice in Filharmonična družba se je namreč iz upravičenega spoznanja da nam primanjkuje velike koncertne dvorane, odločil predelati staro komorno filharmonično dvorano, ki je slovela po svoji iskreni intimnosti in

po občutljivi akustiki. Odkritosrčno pa moram reči (da se omejim na svoje lastno mnenje, čeprav nisem edini v tej sodbi), da je predelava ponesrečena. Arhitektu v priznanje je treba ugotoviti, da akustika ni prizadeta, vsaj v bolj grobem smislu ne. Toda s predelavo smo izgubili res prvotno, intimno in toplo komorno koncertno dvorano, pa dobili za nadomestek drugo, ki se ji predvsem jasno pozna, da je predelana iz merkantilnih ozirov (saj so se deži kar natrpni v njej) in je pri tem odbijajoče hladna in neprijazna (kot da je apriori namenjena kinu), kar vse gotovo ne more biti v prid umetniškemu doživljanju. Pri vsem pa z njo nikakor nismo dobili reprezentativne dvorane, prikladne za velikopotezne sinfonične prireditve, ker je za take svrhe dani volumen izrazito premajhen, kar ne daje le poslušalcu občutka neprijetne in prisiljene ustenjenosti, temveč dejansko veliki ansambli s svojimi močnim zvokom v njej pretirano bijejo na uho, kot sem doživel na opisani izvedbi. Tako smo sedaj z dejstvom predelave ob izredno vrednoti, ki smo jo imeli v prejšnji, lahko rečem svetovno poznani komorni koncertni dvorani, nismo pa vendar dobili velike reprezentativne sinfonične dvorane, kar bo ostal za nas Slovence še nadaljni problem. Mar ne bi bilo bolje v predelavo položiti denar vložiti v fond za novo veliko dvorano, ki jo bomo itak morali prej ali slej dobiti?

Pluj

Odlična gosta. V soboto popoldne je prišel v naše mesto šibeniški škof dr. Jeronim Mileta in se je nastanil pri svojih sobratih v minoritskem samostanu. Z njim je prišel tudi p. provincial dr. Bonaventura Burič. Oba dostojanstvenika sta si ogledala Pluj, posebno Dijaški dom in tudi bližnje okolice.

Lepo uspela komemorativna prireditev v Pljuju. Društvo primorskih in koroških rojakov v Pljuju je dan 16. obletnice koroškega plebiscita, dne 10. t. m., imelo komemorativno prireditev, ki jo je združilo s spominsko besedo za pokojnim Miho Habihiom, žrtvijo slovenstva na Koroškem. Ob 7.30 je bila v proštiji cerkvi ob številni udeležbi občinstva sv. maša za blagor duše pokojnega Habiha. Zvečer ob 20 pa se je vršil v proštiji dvorani Mladike komemorativni večer, ki ga je obiskalo veliko število občinstva iz vseh slojev.

Vlom v trgovino. Preteklo noč so neznani tatovi vtrli v trgovino s papirjem, last Blanke Herberta. V trgovini so odprli ročno blagajno, v kateri je bilo le 300 din gotovine. S plenom so neopazno zginili v temno noč.

Kolesar povozil deklico. Neznani kolesar je povozil 13 letno Marijo Lendaro, hčerko posestnika v Apačah pri Sv. Lovrencu na Drav. polju. Pri padcu je deklica dobila hude poškodbe na glavi, zlomljeno ima tudi levo podkolenico.

Šmarje pri Jelšah

Novi načelnik cestnega odbora. Na podlagi zadnjih občinskih volitev je kr. banska uprava imenovala za novega načelnika cestnega odbora v šmarskem okraju g. Ivana Turka, župana v Šmarju pri Jelšah, ki je 7. t. m. prevzel od doseadanega načelnika-posele pri cestnem odboru. Ker vse okraj pozna novega načelnika kot agilnega in požrtvovalnega javnega delavca, se vse prebivalstvo te spremembe zaveda in je trdno prepričano, da bo novi g. načelnik vodil posle cestnega odbora v korist vsega okraja.

Radeče pri Zid. mostu

Pokopališče na Vrhovem. V ponedeljek je bil komisijski ogled novega pokopališča na Vrhovem. Zdej se je vendar enkrat uresničila želja Vrhovcev, da bi imeli lepo in primerno pokopališče za svoje raine. Staro pokopališče ob blagoslovni mestni g. župnik Anton Lovšin v nedeljo, 18. oktobra.

Huda zima, ki je letos pritisnila nenavadno zgodaj, nas je vse iznenadila. Zl. prejšnji teden smo ogledovali sneg okoli po hribih, zlasti na Kumu ga je bilo precej. V torek ob pol 4 zjutraj pa je začelo snežiti hudi v nižjih krajih. Na nekaterih mestih po bližnjih hribih je čez pol metra snega. Grozde in ajda sta zasuta. Prilislj je hud mraz. Vsled neprestanega deževja je tudi Sava zelo narasla, vendar nevarnosti ni še nobene. Največ zanimanja pa so vzbudile zaostale lastavice, ki se selijo v toplejše kraje. Naše so zapustile naše mesto že pred dobrim mesecem, zdaj so se naenkrat pojavile iz oddaljenih krajev. Trgovec g. Nachbar jih je natovil okoli 300 in jih poslal v zabojih v Špil, odkoder bodo laže prišle v toplejše kraje. Tudi občina se je zavzela zanje in jih odpelala okoli 200. Posebno zanimanje je bilo za lastavico z mladiči. Ob tej priliki so vse hvale vredni vsi, ki so pomagali ubogim lastavcem do cilja, pa tudi tisti, ki so jih z dobrodušno roko hranili.

Naznanila

Liubljana

1. Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani ima drevi ob 20. prvo vajo za mešani zbor z novim programom. Redne vaje se bodo vršile vsak torek in četrtek ob 20. — Odgovor. Izra. danov, jutri in v četrtek ob 20.30 po globoko znižanih cenah film: „Naš vsakdanji kruh“. — 1. ženski odsek Salazijanske prosvete na Kodoljevem ima drevi ob 20. rodnj sestanek, na katerem predava duh. voditelj g. St. Temila o svetniških legendah. — Ljubno službo imajo lekarni: dr. Kmet, Tyršova cesta 41; mr. Trkovec dol. Mestni trg 4, in mr. Ustar, Solenburova ulica 7.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Torek, 13. oktobra: Zaprtio.

Sreda, 14. oktobra: Florentinski slamič. Rod Sroda.

OPERA — Začetek ob 20.

Torek, 13. oktobra: Dvojna knjigovodstvo. Red B. (Gostovanje v Mariboru: Madame Butterfly).

Sreda, 14. oktobra: Zaprtio. (Gostovanje v Celju: Madame Butterfly).

Mariborsko gledališče

Torek, 13. oktobra ob 20: Madame Butterfly. — Gostovanje ljubljanske opere.

CELJSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 14. oktobra, ob 20. gostovanje ljubljanske opere: Madame Butterfly.

Poizvedovanja

Moska ura se je našla na Sušaku v avtoobusu Sušak-Trsat. Lastnik naj se oglasi v upr. „Slovenec“.

Sport

Državne strelske tekme v Belgradu

Te dni so se vrnili iz Belgrada naši strelci, ki so v tekmovanju za državno prvenstvo dosegli relativno najboljše uspehe izmed ostalih strelcev naše domovine. Na 7 tarčah je maloštevilna, a složna skupina Slovencev dosegla 3 prva, 3 druga in 8 sledetih mest. Uspeh bi bil lahko še večji, ako bi nekateri znani dobri strelci ne ostali doma. Vsa strelska okrožja izveniši Novo mesto so bila zastopana po 2 do 3 strelcih. Poleg znanih ljubljanskih in mariborskih strelcev sta člana Fric Blumer iz Celja in Stanislav Košnik iz Kranja nastopila prvič na državnih strelskih tekмах in se izkazala kot vzorna in še mnogo obetajoča — strelca.

Tekmam, ki so se vršile od 20. do 26. septembra je prisostvovalo 1540 članov in članic strelskih družin, od teh pa je tekmovalo približno ena petina. ostali del je pa že po prvih neuspeših poizkusih odstopil. Največ strelcev je tekmovalo na tarči Cetinje, kjer je bilo dovoljeno ponavljanje in so za končni plasman odločevali 3 najboljše serije po 10 strelcov. Tu je dosegel največ krogov Slovenec Franjo Stavar, sedaj član strelskega okrožja v Sarajevu. Tik pred zaključkom tekme je napravil odlično tretjo serijo. Prejel je prehodni pokal angleške trdke Limited Chemical Industries in še dragoceno stalno nagrado, druge nagrade pa so bile denarne. Ker je bilo tekmovalje na tej tarči zvezano s precejšnjimi stroški, posebno pa zaradi zaposlitve na drugih tarčah, so ostali naši strelci streljali le nekaj serij, toliko, da so vsaj deloma pokrili stroške, pa so navzile veliki konkurenci dosegli vidna mesta v prvi polovici od 50 nagrajenih.

Rezultati: 1. Franjo Stavar 258 krogov, 10. Pero Cestnik 249 krogov, 30. Robert Vukmanič 241 krogov, 50. polk. Bajo Stanišić 228 krogov, (bivši član mariborske strelske družine).

Letošnji državni prvak z vojaško puško je dosegel šele 33. mesto z 28 krogli. Lanski zmagovalac na tej tarči Dragoljub Milovanović pa je dosegel 18. mesto z 247 krogli. Streljalo se je iz ležečega stava.

Na zmagovalni tarči je tekmovalo okoli 100 strelcev. Vsak strelce je moral oddati iz treh stavov po 20 strelcov, skupaj 60 brez ponavljanja. Iznenadil je Kragujevac Momir Marković, sedaj učitelj v Petrogradu, brat lanskega zmagovalca Nemanje. Vsi znani bivši zmagovalci so tu spodbačili. Sreča jim ni bila niti najmanj naklonjena, kajti vsakdo od njih je zabeležil eden ali dva promašaja v ležečem, t. j. najlažjem stavu; pa tudi slaba municeja je marsikomu pokvarila uspeh. Mariborčan Cestnik je bil posebno razočaran v stoječem stavu. Dasiravno je bil vsa leta prvak tega stava in še vedno drži rekord 151 krogov, je napravil tokrat le 115 krogov, najbrž se je zmotil v številčnem vrstnem redu. Kot rutiniran strelce pa se je odlično boril v sledečih dveh stavih in se je na koncu še dobro odrezal. V ležečem stavu pa je dvakrat pomotoma ustrelil v tarčo svojega soseda, kateremu je pripomogel, da je doletel s tem dosegel 4., sam pa zgubil 8. mesto. Le 13 strelcev je doseglo 400 krogov, t. j. najboljši razred, vendar sta Blumer in Košnik dosegla plasman v prvi polovici izmed približno 35 strelcev, ki so dosegli nad 350 krogov. Ostali strelci so dosegli okoli 300 krogov.

Rezultati: 1. Momir Marković, ki je dosegel 437 ter dobil naslov državnega prvaka in pa nagrado Nj. Vel. kralja. 2. Sava Milenković 432 krogov. 3. Nemanja Marković (lanski prvak) 429 krogov. 4. Života Perović 418. 5. Djurdjević Vladislav 418, vsi štirje iz Kragujevca. 6. Ivan Marković, advokat iz Čuprije 413. 7. Pero Cestnik 413. 13. Robert Vukmanič, knjigoveški mojster iz Maribora 401.

Na tarči »Kajmakčalanc« so strelci tekmovali v hitrem streljanju, t. j. 10 strelcov v 1 minuti, trikratno ponavljanje je bilo dovoljeno. Tu se je izmed naših strelcev posebno izkazal Fric Blumer iz Celja, ki je dosegel drugo mesto z 72 krogli. — Prvi je bil Života Perović s 76 krogli. Tudi Vukmanič se je dobro obnesel, ostali pa niso tekmovali ali pa so odstopili po prvih neuspehih.

Na tarčah »Split« in »Avala«, določenih za tekmovalje v streljanju s precizno pištolo po mednarodnih pravilih in pa z malokalibrsko puško sta zmagovalca iz prejšnjih let, naša zastopnika

kapetan Franjo Per iz Ljubljane in pa Mariborčan Pero Cestnik tudi tokrat s sigurnostjo in rutino obdržala svoj sloves. Vendar nista več dosegla tistih uspehov, ki sta jih imela pri zadnjih izbirnih tekмах za olimpijado v Berlinu in pa v nato sledečem treningu, kjer sta pokazala uspehe, ki bi jima lahko prinesli eno od treh olimpijskih kolajn. Ko je tik pred začetkom olimpijade prišla odločitev, da naši strelci ne bodo smeli nastopiti v Berlinu, ker so v Zagrebu »pogruntili«, da smo profesionalci, sta razočarana prenehala z vežbanjem in šele v Belgradu po dvomesečnem presledku, torej brez treninga, prvič zopet privlekla svoje orožje na dan.

Posebno huda je bila konkurenca pri streljanju s precizno pištolo. Kapetan Per je začel streljati kot prvi in odstreljal že takoj prvi dan vseh 60 strelcov, medtem, ko so drugi, posebno Belgrajčani, streljali vsak dan po eno, le redko kdaj zaporedoma 2 seriji, za katere so se prej stremirali na privatnih strelščih, potem pa hitro, navadno z avtomobili prišli na tekmovališče.

Rezultati: 1. Franjo Per 468. 2. Milčević (Belgrad) 467. 3. poročnik Vučković 457. 4. Lazar Jovanović 445. itd.

Na tekmi z vojaško pištolo je kapetan Per dosegel za Borčaninom (Belgrad) drugo mesto, oba 235 krogov. 3. Milčević 234. 4. Srečević 232. drugi tekmovalci so ostali precej daleč za njimi.

Na tarči Avala se je vršilo tekmovalje z lažjo precizno malokalibrsko puško, dovoljeno je pa bilo le sprožilo na dve nogi, takozvani »ubrzac« (Stecher, Schneller) ni bil dovoljen. S temi puškami je mnogo težje dosegli visoke rezultate, vendar se je Cestniku posrečila serija 99, ki mu je osigurala zmago.

Rezultati: 1. Cestnik 382. 2. Lazar Jovanović 376. 3. Kratochvil 370. 6. Vukmanović 357. 8. Per 350. —

Kapetan Per je pri letošnjem tekmovalju dosegel na vseh tarčah prve lepe uspehe, česaravno je kot vojni invalid na levi roki imel znatno težje stališče kot drugi tekmovalci.

Na posebni tarči so tekmovalce dame in mladin. Pogoji so bili za to lažji.

Med damami je dosegla 1. mesto g. Kaja Jočić, Belgrad z 392 krogli, med mladino pa Aleksander Milovanović iz Kragujevca z 278 krogli.

V streljanju moštev za prehodni pokal blagopokojnega kralja je tekmovalo 6 petčlanskih ekip.

Rezultati: 1. Kragujevac 2092 krogov. 2. Belgrad 1966 krogov. 3. Petrograd 1837 krogov. 4. Cetinje 1482 krogov. 5. Požarevac in 6. Novi Sad.

Mariborska ekipa ni bila kompletna, čeprav bi kakor prejšnja leta, najbrž tudi letos obdržala svoje običajno 3. mesto, ako bi nastopila. Tudi Ljubljana ni mogla postaviti ekipe.

Vzrok temu tiči v pomanjkanju denarnih sredstev pri posameznih družinah, ki zaradi tega niso mogle dovolj izdatno podpreti vseh boljših strelcev, pa tudi v tem, ker nimamo na razpolago tako dobrih vojaških pušk kot naši južni bratje.

Ves čas tekmovalja so preživeli naši tekmovalci v bratski slogi, so se vzajemno podpirali in zaradi tega tako dobro obnesli. Zato upamo, da bo njihov uspeh znatno okreplil zanimanje za slovenski strelski šport in pomnožil strelske vrste.

Na Šmartinski cesti v bližini šole so lepa stavbišča na prodaj

Več se izve na Vidovdanski cesti 9.

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd. kupujejo po najvišjih dnevnih cenah Strojne tovarne in livarne d.d., Ljubljana

Vsemogočni Bog je poklical po dolgi, mučni bolezni včeraj k sebi našega predragga soproga, zlatega očeta, ednega brata in srednega starega očeta, gosp.

Franca Pirca

uradnika predilnice v Trbiču.

Pogreb nepozabnega bo v sredo, dne 14. oktobra ob 4 popoldne na tukajšnje pokopališče.

Trbič, dne 12. oktobra 1936.

Antonija, soproga. - Tonica por. Bajd, hčerka. Kristina Jalen, Sabina Rožič, Antonija Petrič, sestre. Prof. Franc Bajd, zet. Pikec, vnuk.

Umrli nam je danes, dne 11. t. m., ob 12 opoldne naš srčnoljubljeni sin, edinec, gospod

Bruno Vatovec

aba. jurist

v cvetu svoje mladosti 23 let, po dolgi, mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere.

Na zadnji poti ga spremimo v torek, dne 13. oktobra 1936 ob 4 popoldne od doma žalosti, Soteska št. 10 (Gregorčičeva ul. 4), na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Trst, Gornje Vreme pri Postojni, dne 11. oktobra 1936.

Globoko žalujoci: Fanika roj. Požar, mati. Franc, oče — ter vse ostale sorodstvo.

Umrli nam je, previden s tolažili svete vere, preljubi, dobri soprog, oče, brat, zet, gospod

ANTON ČRNIVEC

ravnatelj drž. učiteljske šole in vladni svetnik v p., odlikovan z redom sv. Save

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 13. oktobra ob pol treh popoldne iz hiše žalosti Turnograjska (Erjavčeva) 4.

Sveta maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 14. oktobra ob sedmih v cerkvi Marijinega Oznanjenja. Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana - Št. Vid, dne 11. oktobra 1936.

Zalujoči ostali.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šentlovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka polna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti zamka.

Službodobne

Čevljarskega pomočnika
sprejemem takoj. — Zarnik
Alfonz, Gajeva 9. (b)

Iščem čevljar. pomočnika
za boljše delo. Nastop takoj.
Joško Čadež, Skofja
Loka. (b)

Krojaški pomočnik
samostojen, za veliko de-
lo, se takoj sprejme. T.
Pagon, Gosposka 7. (b)

Več klepar. pomočnikov
samostojnih, potrebujem.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 15244. (b)

Prodajalka
za na deželo, pridno in
pošteno, ki bi bila va-
jena tudi gostilne, sprej-
mem. Nastop takoj. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
v Mariboru pod »Proda-
jalka«. (b)

Trgovskega praktikanta
za dobo desetih mesecev,
sprejme manufakturna tr-
govina v Mariboru. Hra-
na in stanovanje prosto.
V poštev pridejo oni, ki
so se že nekaj časa učili.
— Ponudbe na: Franc
Francekovič, trg. potnik
v Mariboru, Nova vas. 1

Čevljarski pomočnik
dobi službo kot družab-
nik. Riharjeva 5, Mirje.

Autotehničarja
samostojnega, intelligent-
nega, zanesljivega in pa
treznega, iščem. Solani z
jamstvom ima prednost. —
Pism. ponudbe pod 44425
na Publicitas, Zagreb. (b)

Šofer - avtomehanik
za težka Diesel-vozila se
išče. Resnemu strok. člo-
veku s primernim jam-
stvom in prakso se nudi
stalna in dobra bodo-
nost. Obširne pismene po-
nudbe pod 24454 na Pu-
blicitas, Zagreb. (b)

Zastopnika
poštenega, agilnega iščem
za prodajo masli, slanice,
koruze za soštanj in oko-
lico. Zastopnik mora biti
doma iz Soštanj. Marcel
Steiner, Sombor. (b)

Službe iščejo

V lesno trgovino
želi vstopiti fant, star 17
let z dvema razr. mešč.
šole kot začetnik-prakti-
kant lesne manipulacije.
Ponudbe pod »Začetnik«
na podruž. »Slov.« v Ma-
riboru št. 15207. (a)

Dobra prodajalka
manufakturnišnja, z dalj-
šo prakso v Ljubljani,
želi prenesti službo. Po-
nudbe na upravo »Slov.«
pod »Spretna« 15261. (a)

Brivski pomočnik
in bubl »štucer«, prvovr-
sten, išče službo. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 15246. (a)

Mesto v boljši gostilni
iščem radi pomanjkanja
snanja, najraje na de-
želi, okolica Ljubljane —
ali za servirko v boljšo
ali javno kuhinjo. Po-
štena, stara 23 let, vaje-
na gostiln., kakor gospo-
dinjskih del. — Naslov je
poslati pošto ležečo Pod-
logar, Lesce. (a)

Oskrbnik
samski, absolvent kme-
tijske šole, z večletnimi
spricvali, kaveje zmo-
žen, išče službo. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Resen in pošten« 14995.

Vajenci

Vajenec
z 2 gimnazijami bi se
rad izučil v trgovini. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 15248. (v)

Posestva

Prodaj hišo
z mesečnim donosom 1500
Din v Rožni dolini. — Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 15245. (p)

Posestvo s hišo
pri Mariboru, 22 orlov
travnikov, polja, takoj na-
prodaj proti gotovini. Na-
slov v upravi »Slovenca«
v Mariboru št. 1462. p

Zivali

Psa in psico
bernhardinca, dobre ču-
vaje, kupimo. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod:
»Dober čuvaj«. (j)

Kravo s tetelom
prodajam, na željo tudi sa-
mo. Ponova vas 3, pošta
Grosuplje. (j)

Obrt

Galoše popravljaj
najboljše Gumi-klinika —
Tyrševa cesta 9. (t)

Denar

**Bančne, kreditne in
denarne posle**
kupoprodajo vrednostnih
papierjev izposlujem naj-
kulantneje takoj v goto-
vini.

AL. PLANINSEK
Ljubljana — Beethovnova
ul. 14/1. — Telefon 35-10.

Stanovanja

Trisobno stanovanje
z vsem komfortom se
odda s 1. novembrom v
Gregorčičevi 17 b. (č)

Petsobno stanovanje
komfortno, celo nadstrop-
je, v Gledališki ulici, na-
proti Opere, pripravno
za zdravnika ali odvet-
nika, oddamo za takoj ali
s 1. novembrom. Naslov
v upravi št. 15252. (č)

Dvosobno stanovanje
krasno, s kopalnico, od-
dam do smrti starejšim
dva- do tri osebam, ako
mi izplačajo nekaj goto-
vine takoj in nekaj po-
sodijs. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 15242. č

**Vsak naročnik
»SLOVENCA«
je zavarovan!**

**Poravnajte
pravočasno
naročnino!**

Prodajo

Za šolarje
vseh vrst obleke, pum-
parce, perilo itd. v naj-
večji izbiri dobite po
ceni pri Preskerju.
Sv. Petra cesta 14. (i)

Hindenburg jagoda

največja na svetu

100 rastlin Din 30.—

**Zajamčeno najplemi-
tejšje sadje, cepiči, rože
itd.**
Navodila za sajenje, opis
vrst in glavni poučni katalog
pošljemo brezplačno.

Akad. dipl. višji vrtnar

**Hiršl Vladislav
i drugovi**

Velika trto- in sadjereja
SUBOTICA
Poštanski pret. 26. Telefon 66

Dva železna nosilca
(stebra, lito železo) na-
prodaj. Polzve se: Ljub-
ljana, Stari trg 32. (i)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v
veliki izbiri najugodnejše
in najcenejše trvdka Kar-
Prelog, Ljubljana, Židov-
ska ulica in Stari trg (i)

Soliden nakup

damskih volnenih plaščev
in oblek ter raznega ma-
nufakturnega blaga se
Vam nudi le pri
Oblačilnici za Slovenijo
Ljubljana, Tyrševa cesta
št. 29 (hiša Gospodarske
zveze.

Državnim uradni-
kom tudi na me-
sečne obroke.
Do preklica nudimo blago
deloma tudi na hranilne
knjižice članic Zadruga
zveze.

Šivalni stroj
pogrešljiv, nemški fabri-
kat, z okroglim čolnic-
kom, kateri tudi šitka, se
po nizki ceni prodaja. No-
va trgovina, Tyrševa ce-
sta 36. (i)

Kupimo

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, nujelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

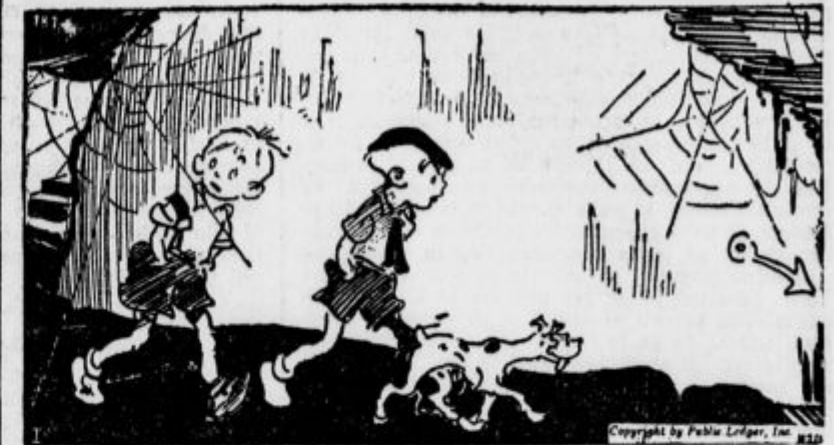
Galopne in kasaške dirke

priredi Kolo jahačev v zvezi z Jezdnim odsekom Ljub-
ljanskega Sokola dne 18. oktobra na vojaškem vež-
ballštu, fužine pri Ljubljani. — Začetek ob 14. uri.

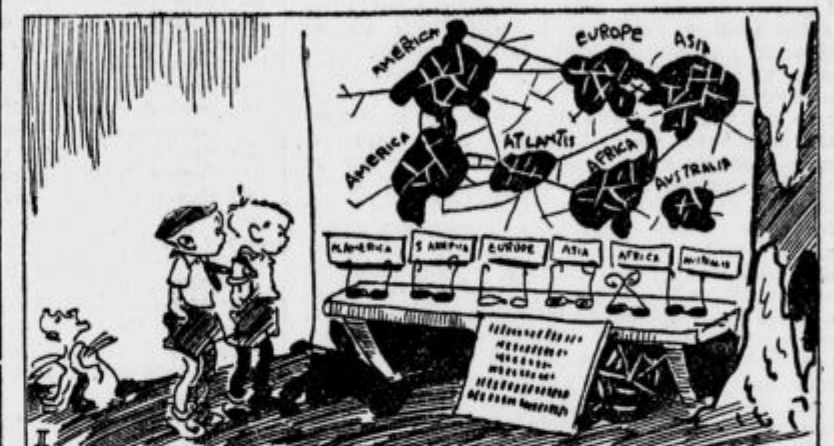
Tinček in Tonček v Atlantidi

180.

V podzemskih hodnikih.

Cip pa ni hotel iti s Tinčkom in Tončkom v podzemsko rove.
»Domov moram,« je rekel. »Mama je gotovo že v skrbeh zame.«
Vse prigovarjanje je bilo zaman. Tinček in Tonček sta se zato
poslovila od njega in krenila sama pod zemljo.
»Hoditi morava v smeri, ki je zaznamovana s pšico,« je rekel
Tinček. »Radoveden sem, kam bova prišla.«

Ko sta tako nekaj časa hodila, sta zagledala na steni načrt pod-
zemskih rovo, ki so kakor mreža vezali vse dežele sveta med seboj.
Za vsako celino pa so bili pripravljeni posebni naočniki, katerih
čudovito lastnost boste v kratkem imeli priliko spoznati.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli
ob težki izgubi našega nad vse ljubljenega soproga, očeta,
brata in svaka, gospoda

Ivana Lenardiča

nadstražarja v pokoju

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.
Posebno se zahvaljujemo č. očetom frančiškonom, pevcem Jadr-
mašem za ganljive žalostinke, deputaciji policijske straže pod vod-
stvom poveljnika g. Franca Finžgerja, vsem darovalcem prekrasnih
venecv in lepega cvetja in vsem prijateljem in znanecem, ki so ga
spremili na njegovi zadnji poti v tako častnem številu.

Maribor, dne 12. oktobra 1936.

Družini Lenardič - Škabar.

Alja Rahmanova:

78

Tovariša novega človeka

Roman.

To so bili vedno nazori tovariša Vladimirova; a on
ni premišljal dalje, kaj vse to prav za prav pomeni.
Dejstvo je kratko in malo vzel kot dejstvo. Toda ni se
zaman toliko bavil z dialektično metodo. Videti povsod
tezo in antitezo, mu je postalo že skoraj druga narava.
Zato ni bil nič čudnega, če mu je nenadoma šinila v
glavo nova, strašna misel: vprašanja, ki so mu jih danes
stavili ti ljudje, kažejo, da prejšnji bog ni tako daleč od
njih, kot je mislil, da je treba le malo pobude in ti
ljudje se bodo s prav tolikšno vdanostjo, s kakršno se-
daj trpe in stradajo za komunizem, borili v bodočnosti
za to, kar jim zapoveduje Kristus...

To novo odkritje ga je zelo razdražilo. Najbolj pa
ga je prestrašilo to, da je pričel v samem sebi opaziti
posledice moralnega zakona, česar nikakor ni mogel
spraviti v sklad s proletarskimi gesli. Ljubil je Tanjo in
si je najhuje očital, da je z njo grodo ravnal. V njenih
žilah se je pretakala modra kri in s proletariatom ni
imela prav nič skupnega. Zaradi tega, kar je napravil
z njo, bi ga proletarsko sodišče ne moglo kaznovati, in
vendar je bil v njem od dne do dne močnejši tisti glas,
ki mu je govoril: Napravil si nekaj slabega in odgovar-
jaš za to in proletariati vsa sveta nima s tem niti naj-
manjši opravka!

»Grozovit človek lahko postaneš, če se nekje v tvo-
jih možganih vgnezdijo skrivnostni nesmisli,« tako je

rekel nekoč Bjelinski. Prav to se je primerilo sedaj to-
varišu Vladimirovu. Vse svoje življenje se je z največjo
strastjo boril proti Bogu, proti kraljestvu, ki si ga je
Bog ustvaril na zemlji. Doslej ga je prevzemala psihoza
zmagovalca, zavojevalca, stvaritelja. Rušil je in bil pre-
pričan, da s tem gradi; krvoločni je bil in je mislil, da
mora biti, ker tako zahteva višji nalog... Potrežljivo
je prenašal vsa preganjanja, trpel je v katangi in pre-
gnanstvu, dokler ni doživel zmagovalstva — in sedaj, se-
daj ga ne more prenesti...

Dokler je bil v njegovi duši le proletarski raj in
nič drugega, tako dolgo je bil mogočen in krepak. Sedaj
pa, ko je dozorel njegov ideal do možnosti uresničenja,
ga je prevevala neka praznosta, ki je ni nikdar pričako-
val. To praznosta mora za vsako ceno napolniti z neko
vsebino! Kajpada je mislil sedaj tovariš Vladimirov, naš
komunizem je tudi neke vrste religija; toda realna, na
resničnost osnovana religija. Nimamo sicer izmišljenega
boga, ki ga ni nihče nikoli videl, Nimamo Kristusa, ki
bi se šepiril nasproti prijateljem in sovražnikom s svojo
nemogočo ljubeznijo — imamo pa zato Karla Marxa in
Ljenina, ki sta skrbela za proletariati; no, in če so se
ljudje prej zadovoljevali s kostmi svetnikov in sličnimi
rečmi, imamo mi vendar tudi Ljeninov mavzolej, imamo
naš rdeči krst, naše sovjetske zvezde, našo himno, naše
rdeče zakone, naše pesmi...

Da, toda kdo mi more jamčiti, da ne bodo vseh teh
naših obredov zamenjali nekočki drugi, da ne bodo
naših idej zamenjale druge? Živimo od tega, da sadimo
v duše ljudi sovraštvo do kapitalizma, sovraštvo do Boga
in posmrtnega življenja. Kaj pa bo tedaj, kadar ta želja
po sovraštvu v ljudeh mine? Vse preveč lahko se je
ruski narod odrekel svojemu prejšnjemu Bogu in prav

tako lahko bi se mogel odreči tudi nam — če bi se našel
nekdo, čigar glas bi bil močnejši od našega...

Prva, ki se je javila tovarišu Vladimirovu kot »pro-
stovoljna čekistka«, je bila Avdajta Mironova, najstarejša
iz ženskega oddelka »Tovarne novega človeka«.

Ze nekaj časa je opazala, da se v njej poverjenem
oddelku nekaj dogaja. Dekleta niso z njo skoraj nič več
govorila; postajala so po kotih, nekaj šepetala in jo po
strani gledala. Če je napovedovala teze za naslednjo
uro v politigramotih, so se tako čudno smehljala in njihov
smeh ni obetala nič dobrega. Najbolj pa jo je bilo v oči
to, da so dekleta opustila sedaj vsako koketnost v obla-
čenju. Zadovoljna bi bila s tem, če ne bi čutila, da ta
izprememba ni posledica njenega vpliva. Nekaj so ji
prikrivale. Tovarišica Mironova je napela sedaj vse svoje
moči, da bi prišla tej skrivnosti do dna — in posrečilo
se ji je...

Njen obraz je bil mračen in trd, ko je stopila v
pisarno tovariša Vladimirova. Molče ji je ponudil stol.

»Mogoče vas bo začudilo,« je rekla potem, ko je
nekaj časa molče sedela. »Ne maram sploh nobene lite-
rature, najmanj pa poezije! Dekleta imajo večinoma
sploh kokošje možgane, četudi se toliko trudimo, da bi
jih osvobodili njihove omejenosti. Prepričala sem se, da
pesmi, in to celo naše proletarske pesmi, izzevoje v
naših dekletih zelo nevšečne misli. S pesmimi Majakov-
skega so začele in tukaj, pogledajte sami, s čim so kon-
čale!«

Ponudila mu je zvezek iz raskavega papirja, sešit
z nitjo in popisan z okorno pisavo. Tovariš Vladimirov
je bral:

1 Politično začetno šolanje.